



Briuselis, 2018 05 31  
COM(2018) 387 final

2018/0212 (COD)

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**

**dėl Europos investicijų stabilizavimo priemonės sukūrimo**

{SEC(2018) 277 final} - {SWD(2018) 297 final} - {SWD(2018) 298 final}

## AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

### 1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

#### • Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2017 m. pranešime apie Sąjungos padėtį ir prie jo pridėtame ketinimų rašte Pirmininkas J.-C. Junckeris pranešė apie Komisijos ketinimą pateikti konkrečių pasiūlymų dėl specialios euro zonos biudžeto eilutės ES biudžete sukūrimo, be kita ko, numatant stabilizavimo priemonę. Šios idėjos patikslintos Komisijos komunikate dėl naujų biudžeto priemonių Sąjungos sistemoje euro zonos stabilumui užtikrinti<sup>1</sup>, įtrauktame į Europos ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo iniciatyvų rinkinį. Rinkinys grindžiamas 2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų pranešimu dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo<sup>2</sup> ir 2017 m. gegužės 31 d. Komisijos parengtu diskusijoms skirtu dokumentu dėl ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo<sup>3</sup>.

Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) stiprinimas ir ES viešųjų finansų modernizavimas – pagrindinės temos debatuose apie Europos ateitį, kuriuos inicijavo 2017 m. kovo 1 d. Komisijos baltoji knyga<sup>4</sup>. Tai dar kartą buvo akcentuota 2017 m. birželio 28 d. Diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities<sup>5</sup>. Šiuo metu puiki proga pateikti konkrečių perspektyvių pasiūlymų tiek dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities, tiek dėl to, kaip ES viešieji finansai ateityje galėtų padėti spręsti nustatytas problemas.

Debatų apie Europos viešuosius finansus centre – Europos pridėtinė vertė. ES ištekliais turėtų būti finansuojamos Europos viešosios gėrybės. Tokios gėrybės teikia naudos visai ES ir negali būti veiksmingai užtikrintos pavienių valstybių narių. Laikydamosi subsidiarumo ir proporcingumo principų, ES turėtų imtis veiksmų siekdama užtikrinti, kad kiekvienas mokesčių mokėtojas euras būtų išleistas geriau nei imantis veiksmų vien nacionaliniu, regioniniu ar vietiniu lygmeniu.

EPS stiprinimas naudingas tiek euro zonai, tiek visai ES. Labiau integruota ir efektyvesnė euro zona prisidėtų prie didesnio stabilumo ir klestėjimo visoje ES, o ekonominis Europos balsas būtų aiškiai girdimas pasaulinėje arenoje. Stabilizavimo priemone, viena iš Komisijos komunikate pristatomų naujų biudžeto priemonių, siekiama tenkinti kai kuriuos konkrečius euro zonos valstybių narių ir valstybių narių, kurios rengiasi įsivesti eurą ir dalyvauja SESV 140 straipsnio 1 dalyje nurodytame valiutų kurso mechanizme, poreikius, kartu atsižvelgiant į platesnio masto jų, kaip ES valstybių narių, poreikius ir siekius. Tokiu būdu taip pat siekiama kuo labiau naudotis dabartinių priemonių sąveika su būsimois priemonėmis, kurias 2018 m. gegužės mėn. Komisija pristatys teikdama ES daugiamečių finansinės programos po 2020 m. pasiūlymus.

Norint stiprinti ekonominę ir pinigų sąjungą reikia ryžtingų atskirų valstybių narių veiksmų ir tinkamos paramos naudojant ES biudžeto ir politikos koordinavimo priemones. Stabilizavimo priemonės sukūrimas yra viena iš idėjų, kaip tinkamiau naudoti ES biudžetą siekiant didinti tarpusavyje susijusių valstybių narių ekonomikų atsparumą ir taip prisidėti prie jų ekonominės

<sup>1</sup> COM(2017) 822 *final*, 2018 m. gruodžio 6 d.

<sup>2</sup> „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Jeano-Claude'o Junckerio pranešimas, parengtas glaudžiai bendradarbiaujant su Donaldu Tusku, Jeroenu Dijsselbloemu, Mario Draghi'u ir Martinu Schulzu, 2015 m. birželio 22 d.

<sup>3</sup> COM(2017) 358 *final*, 2017 m. birželio 28 d.

<sup>4</sup> COM(2017) 2025, 2017 m. kovo 1 d.

<sup>5</sup> COM(2017) 358 *final*, 2017 m. birželio 28 d.

ir socialinės sanglaudos. Tiek euro zonos, tiek jai nepriklausančių šalių padaryta pažanga įgyvendinant reformas ir didinant konvergenciją duos naudos visiems.

ES įgaliota Finansiniame reglamente nustatytomis sąlygomis skolintis ir skolinti, kad teiktų finansinę paramą. Visų pirma tai pasakytina apie paskolų, teikiamų pagal mokėjimų balanso priemonę euro zonai nepriklausančioms šalims remti, kai šios patiria mokėjimų balanso sunkumų, valdymą. Be to, tai taikoma paskoloms, teikiamoms pagal Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę. Kadangi gautos lėšos ir atitinkamos paskolos yra kompensacinės operacijos, tiesioginio poveikio ES biudžetui nėra tol, kol paskolas gavusios valstybės narės vykdo savo įsipareigojimus.

Nors ES biudžeto lėšomis socialinės ir ekonominės konvergencijos didinimo siekis buvo remiamas visada, o reaguojant į ypatingas aplinkybes ES lygmens skolinimo priemonės pastaraisiais metais buvo išplėstos, makroekonominis stabilizavimas iki šiol nebuvo apibrėžtas kaip aiškus ES biudžeto uždavinys. Finansų krizės laikotarpio patirtis taip pat parodė, kad ES viešųjų finansų struktūra ir dydis dar nevisiškai atitinka konkrečius ekonominės ir pinigų sąjungos – tiek euro zonos valstybių narių, tiek valstybių narių, kurios rengiasi įsivesti eurą, – poreikius.

Siekiant padėti euro zonos valstybėms narėms geriau reaguoti į sparčiai kintančias ekonomines aplinkybes ir stabilizuoti ekonomiką patyrus didelių asimetrinių sukrėtimų, reikėtų sukurti stabilizavimo priemonę. Dėl pinigų politikos vienodinimo bendrosios valiutos zonoje dalyvaujančių valstybių narių turimos makroekonominės politikos priemonės nebėra vienodos. Kadangi visos šalys skirtingos, o tikimybė patirti sukrėtimą priklauso nuo ekonomikos dydžio ir struktūros, krizė išryškino, kokios ribotos atskiroms euro zonos valstybėms narėms prieinamos priemonės didelių asimetrinių sukrėtimų poveikiui atlaikyti, – kai kurios valstybės narės prarado galimybę gauti finansavimą iš rinkos. Kai kuriais atvejais tai lėmė užsitęsusių ekonomikos nuosmukį ir neigiamą šalutinį poveikį kitoms valstybėms narėms.

Atsižvelgiant į tai ir jeigu valstybės narės sutiktų, esama būdų plėtoti ES lygmens biudžeto priemones, kuriomis galima padėti užtikrinti euro zonos stabilumą ir taip pat teikti naudos visai ES. Siekiant užtikrinti šių priemonių sėkmingą naudojimą ir veiksmingumą, taip pat kuo labiau padidinti jų naudingumą mokesčių mokėtojams, jas rengiant būtina siekti visiškos sąveikos su kitomis biudžeto priemonėmis, taikomomis pagal platesnę Sąjungos sistemą. Be to, ateityje svarbų vaidmenį remiant makroekonominį stabilizavimą galėtų atlikti Europos stabilumo mechanizmas (ESM) arba jo teisių perėmėjas Europos valiutos fondas, jeigu to norėtų euro zonos valstybės narės, kurios yra jos akcininkės.

Siūlomas reglamentas dėl Europos investicijų stabilizavimo priemonės (EISP) sukūrimo yra viena iš iniciatyvų, kuria atsiliepiama į raginimą Komisijos komunikate „Naujos biudžeto priemonės Sąjungos sistemoje euro zonos stabilumui užtikrinti“<sup>6</sup> sukurti stabilizavimo priemonę, kuri padėtų sumažinti asimetrinių sukrėtimų poveikį ir išvengti neigiamo šalutinio poveikio rizikos. Stabilizavimo priemonė skirta euro zonos valstybėms narėms, bet ja gali naudotis ir euro zonai nepriklausančios valstybės narės, kurios, pritarus II valiutos kursų mechanizmo (VKM II) nariams, prie jo prisijungė.

Iniciatyva teikiama kaip Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymas, kaip numatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 175 straipsnio trečioje pastraipoje.

---

<sup>6</sup> COM(2017) 822 *final*, 2018 m. gruodžio 6 d.

Pagal SESV 175 straipsnio trečią pastraipą, siekiant padidinti sanglaudą galima sukurti priemonę, kuria remiamos tinkamos finansuoti viešosios investicijos didelį asimetrinį sukrėtimą patiriančiose valstybėse narėse. Tokios priemonės reikia imtis nesinaudojant struktūriniais fondais, kuriuose nenumatoma konkrečios makroekonominio stabilizavimo rėmimo priemonės apsaugant viešąsias investicijas nuo didelių asimetrinių sukrėtimų, ir ji nedaro poveikio kitose Sąjungos politikos srityse patvirtintoms priemonėms.

Valstybės narės yra suinteresuotos pasiekti ir išlaikyti aukštą viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Todėl pasiūlymas papildomas priedu, kuriame išdėstoma tokių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos vertinimo metodika ir kriterijai, kuriais remiantis nustatoma, kada jas reikia stiprinti, kad viešųjų investicijų poveikis ir parama, kuri gali būti teikiama pagal siūlomą priemonę, būtų didesni.

Šiandienos pasiūlymu Komisija įgaliojama teikti finansinę paramą su dideliu asimetriniu sukrėtimu susidūrusioms valstybėms narėms, sudarydama sutartis dėl skolinimosi finansų rinkose arba su finansų pareigūnais, kad skolintų tokias pajamas atitinkamai valstybei narei ir padėtų jai išlaikyti tinkamas finansuoti viešąsias investicijas. Be to, numatoma skirti palūkanų subsidiją paskolą gavusios valstybės narės palūkanų išlaidoms padengti.

Sprendimą teikti paramą taikant šią priemonę Komisija priima, jeigu atitinkama valstybė narė tenkina griežtus tinkamumo kriterijus, grindžiamus fiskalinės ir makroekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų laikymusi. Primenama, kad valstybės narės ir ekonomikos klestėjimo laikotarpiu turėtų laikytis patikimos fiskalinės politikos ir kaupti fiskalinius rezervus. Pagal šią priemonę teikiamos paramos aktyvavimo kriterijai grindžiami dvigubu nedarbo rodikliu. Šis buvo pasirinktas todėl, kad smarkiai padidėjęs nacionalinis nedarbo lygis yra svarbus didelio asimetrinio sukrėtimo konkrečioje valstybėje narėje poveikio rodiklis.

Be to, nustatant pareigą naudoti paramą, gautą investicijoms į politikos tikslus pagal Bendrųjų nuostatų reglamentą, ir išlaikyti pastarųjų penkerių metų vidutinį viešųjų investicijų lygį užtikrinama, kad galėtų būti pasiektas siūlomo reglamento tikslas, t. y. užtikrinti, kad didelis asimetrinis sukrėtimas nekeltų pavojaus sanglaudai.

Pasiūlyme taip pat pateikiamos automatinio paramos paskolomis ir palūkanų subsidijų sumos nustatymo formulės. Paskolos suma nustatoma atsižvelgiant į didžiausią tinkamų finansuoti ir galimų remti viešųjų investicijų lygį ir asimetrinio sukrėtimo mastą.

Tačiau Komisijai paliekama ribota, bet aiškiai apibrėžta diskrecija padidinti paskolos sumą iki didžiausio tinkamų finansuoti viešųjų investicijų lygio. Jis taip pat nustatomas pagal formulę, grindžiamą tinkamų finansuoti viešųjų investicijų ir BVP santykiu ES per pastaruosius penkerius metus prieš atitinkamai valstybei narei kreipiantis dėl paramos ir tos valstybės narės BVP per tą patį laikotarpį.

Kartu su reglamento pasiūlymu teikiamas projektas tarpinstitucinio susitarimo, kuriuo valstybės narės turėtų tarpusavyje susitarti dėl nacionalinių įnašų, apskaičiuojamų remiantis jų nacionaliniams centriniams bankams skiriama pinigų politikos pajamų dalimi, į pagal reglamentą įsteigtą Stabilizavimo paramos fondą. Pagrindinis šio iš nacionalinių įnašų kaupiamo fondo tikslas – finansuoti palūkanų subsidijas, į kurias valstybės narės turi teisę. Tokiomis palūkanų subsidijomis dengiama 100 proc. su paskolomis susijusių palūkanų išlaidų.

Nustatomi išsamūs tinkamumo finansuoti ir aktyvavimo kriterijai, taip pat paramos paskolomis ir palūkanų subsidijų apskaičiavimo formulės, kad Komisija galėtų sparčiai ir veiksmingai priimti sprendimus.

Neatmetama galimybė, kad kada nors ateityje Europos stabilumo mechanizmas (ESM) arba jo teisių perėmėjas autonomiškai priims sprendimus teikti paramą, lygiagrečiai siūlomu reglamentu sukurtai priemonei. Tokiu atveju Komisija sieks užtikrinti, kad tokia parama būtų teikiama laikantis siūlomo reglamento.

Siekiant užtikrinti, kad ateityje būtų galima teikti ESM paramą ir kartu taikyti šią priemonę, pasiūlymu numatoma, kad kai kuriose srityse Komisija galėtų priimti deleguotuosius aktus. Visų pirma, numatoma, kad galėtų būti priimtas deleguotasis aktas, kuriuo reglamentuojamas keitimasis informacija apie svarbius pagal tokią sistemą teikiamos paskolos elementus. Be to, numatoma galimybė priimti deleguotuosius aktus, kuriais siūlomas reglamentas papildomas arba iš dalies keičiamas nustatant taisykles, kaip ESM parama turėtų papildyti EISP paramos sumas, apskaičiuotas pagal siūlomą priemonę, ir kuriais numatoma skirti palūkanų subsidijas su ESM parama susijusioms palūkanų išlaidoms padengti.

Taip pat svarbu priminti, kad siūlomu reglamentu sukurta EISP turėtų būti vertinama kaip pirmasis žingsnis į savanoriško draudimo mechanizmo sukūrimą ateityje, siekiant užtikrinti makroekonominį stabilizavimą. Tas mechanizmas būtų grindžiamas savanoriškais euro zonos valstybių narių įnašais ir galėtų būti pajėgus skolintis. Siūlomą reglamentą numatoma peržiūrėti praėjus penkeriems metams po jo įsigaliojimo siekiant įvertinti ir spręsti šios srities problemas.

Šiame pasiūlyme nustatyta taikymo diena – nuo 2021 m. sausio 1 d. Pasiūlymas teikiamas 27 valstybių narių Sąjungai, atsižvelgiant į 2017 m. kovo 29 d. Europos Vadovų Tarybos gautą Jungtinės Karalystės pranešimą dėl jos ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos ir Euratomo remiantis Europos Sąjungos sutarties 50 straipsniu.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Siūlomu reglamentu kuriama EISP yra suderinama su kitomis sanglaudos politikos priemonėmis. Priemone papildomos programos, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, kurios pastaraisiais metais sudarė daugiau nei pusę visų viešųjų investicijų ir svariai prisidėjo prie to, kad ekonomiškai ir socialiai atsiliekantys ES regionai ir šalys sparčiau vytųsi kitus. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad taip pat nustatytas glaudesnis ryšys tarp Europos semestro prioritetų ir programų, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, Bendrųjų nuostatų reglamente<sup>7</sup> įtvirtinant *ex ante* ir makroekonominės sąlygas. Pagal panašias sąlygas nustatomas ir tinkamumas gauti EISP paramą. Be to, EISP papildo ir kitas ES lygmens priemones, kurios gali padėti sušvelninti ekonominius sukrėtimus nacionaliniu ar vietos lygmenimis, kaip antai Europos Sąjungos solidarumo fondą, iš kurio finansinė parama teikiama nuo didelio masto nelaimių nukentėjusioms valstybėms narėms (regionams), ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, iš kurio parama teikiama darbo dėl didelių struktūrinių pasaulio prekybos pobūdžio pokyčių arba pasaulio ekonomikos ir finansų krizės netekusiems asmenims.

<sup>7</sup> 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūlomu reglamentu kuriama priemonė yra suderinama su ekonominės politikos koordinavimo taisyklėmis, įskaitant Stabilumo ir augimo paką. Tinkamumas gauti finansavimą pagal EISP grindžiamas reikalavimu laikytis fiskalinės ir makroekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų. Pagrindinė ES lygmens valstybių narių ekonominės politikos koordinavimo priemonė – Europos semestras, per kurį valstybės narės aptaria savo ekonominius, socialinius ir biudžetinius prioritetus, be to, nustatytais laikotarpiais visus metus vykdoma pažangos stebėseną. Per Europos semestrą užtikrinti patikimus viešuosius finansus ir užkirsti kelią perviršinio makroekonominio disbalanso rizikai padeda Stabilumo ir augimo pakas ir makroekonominio disbalanso procedūra. Be to, optimaliai naudojantis dabartinėse Stabilumo ir augimo pakto taisyklėse numatytomis lankstumo nuostatomis, sustiprintas ryšys tarp investicijų, struktūrinių reformų ir fiskalinės atsakomybės ir tinkamiau atsižvelgiama į ciklines ekonomines sąlygas valstybėse narėse.

## **2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI**

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra SESV 175 straipsnio trečia pastraipa. Norint taikyti tą straipsnį turi būti įvykdytos trys sąlygos ir visos jos tenkinamos.

Pirmoji sąlyga yra tai, kad konkrečiais veiksmais turi būti prisidedama prie ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo. Siūlomu reglamentu sukuriama struktūra, kuri sudaro palankias sąlygas teikti finansinę paramą paskolomis ir palūkanų subsidijomis euro zonos valstybių narių ir valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančių euro zonai nepriklausančių valstybių narių tinkamoms finansuoti viešosioms investicijoms, siekiant sušvelninti didelį asimetrinį sukrėtimą ir taip stiprinti sanglaudą. Ši priemonė yra papildoma priemonė, padedanti paramą gaunančioms valstybėms narėms apsaugoti augimui palankias viešąsias investicijas nuo makroekonominio nestabilumo. Tai savo ruožtu padeda lengviau koreguoti atitinkamos vienos ar kelių euro zonos valstybių narių ekonomiką ir atkurti jose tvarų augimą užuot stiprinus ir prailginus nuosmukį, dėl kurio jų ekonominei ir socialinei sanglaudai daromas neigiamas poveikis. Priemonė turėtų būti aktyvuojama, vienai arba kelioms valstybėms narėms patyrus didelį asimetrinį sukrėtimą, kai pasiekiamos kitų mechanizmų ir nacionalinės politikos ribos, ir teikiama, jei tenkinami griežti tinkamumo kriterijai, grindžiami Sąjungos fiskalinės ir makroekonominės priežiūros sistema. Be to, tam, kad parama pagal priemonę būtų veiksminga, ją reikėtų skirti tinkamoms finansuoti viešosioms investicijoms remti, atsižvelgiant į ESI fondų temas. Taigi didelio asimetrinio sukrėtimo poveikį šalinant priemonėmis, kuriomis padedama išlaikyti viešųjų investicijų lygį, padedama stiprinti ekonominę ir socialinę sanglaudą.

Antra sąlyga yra tai, kad tokių veiksmų reikia imtis nenaudojant struktūrinių fondų. Nei struktūriniais fondais, nei jokia kita konkrečia priemone neužtikrinamas didelį asimetrinį sukrėtimą patyrusių valstybių narių makroekonominis stabilizavimas apsaugant jų viešąsias investicijas. Tai, kad tokia priemonė reikalinga, grindžiama faktais, nes sušvelninti visų didelių makroekonominių sukrėtimų padarinių neįmanoma nei struktūrinėmis reformomis, nei fiskalinės politikos automatiniais stabilizatoriais, nei diskrecinėmis fiskalinės politikos priemonėmis ir bendra Eurosistemos pinigų politika.

Trečia, pasiūlymas nedaro poveikio kitose Sąjungos politikos srityse patvirtintoms priemonėms. Visų pirma, tinkamumas gauti paramą pagal šią priemonę aiškiai grindžiamas

prielaida, kad laikomasi Sąjungos fiskalinės ir makroekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų, nurodytų SESV III dalies VIII antraštinėje dalyje.

SESV 175 straipsnio trečia pastraipa grindžiama priemonė, kuria siekiama stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, gali būti kuriama taip, kad būtinausias tinkamumo gauti paramą sąlygas atitiktų tik tam tikra valstybių narių grupė, kai apribojimai pateisinami objektyvia priežastimi. Pagal ES sutarties 3 straipsnį svarbūs tikslai yra ir ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos skatinimas, ir ekonominės ir pinigų sąjungos steigimas. Valiutos sąjunga dėl savo dabartinės struktūros negali sušvelninti didelių asimetrinių sukrėtimų taikant mechanizmą, kuriuo galima veiksmingai užtikrinti valstybių narių viešųjų investicijų lygio išlaikymą. Kadangi trūksta pinigų politikos ir valiutų kurso koregavimo nacionaliniu lygmeniu priemonių, esama tik ribotų priemonių, kuriomis galima atlaikyti asimetrinius sukrėtumus euro zonos valstybėse narėse, tokį sukrėtimą įveikiant kitomis nacionalinėmis ekonominės politikos priemonėmis, kaip antai struktūrinėmis reformomis ir fiskaline politika, tačiau kartu labiau pasikliaunant bendra pinigų politika. Nors euro zonai nepriklausančios valstybės narės lieka atsakingos už nacionalinę pinigų ir valiutos kursų politiką, toms iš jų, kurios artimoje ateityje įsives eurą ir, vykdydamos įsipareigojimus dėl ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo, dalyvaus valiutos kursų mechanizme (VKM II), *de facto* jau dabar taikomi valiutos kursų ir pinigų politikos apribojimai.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) ir eurą įsivedusių valstybių narių ekonominis stabilumas svarbus visai Sąjungai. Euro zonos valstybės narės yra ekonominiu požiūriu glaudžiai susijusios. Reikėtų vengti, kad dėl ekonominių sukrėtimų ir didelių ekonomikos nuosmukių pagilėtų ar išplistų krizės, darančios neigiamą poveikį ekonominei ir socialinei sanglaudai. Tačiau dėl EPS struktūros, t. y. dėl to, kad pinigų politika vykdoma centralizuotai, o fiskalinė politika – decentralizuotai nacionaliniu lygmeniu, euro zonos valstybės narės pačios nesugeba pakankamai gerai atlaikyti didelių asimetrinių sukrėtimų. Reikia užtikrinti, kad būtų kuo daugiau priemonių, kuriomis būtų galima naudotis Europos pinigų sąjungai susidūrus su didelėmis problemomis, kai pavienės valstybės narės patiria didelių ekonominių sutrikimų. Nors euro zonai nepriklausančios valstybės narės lieka atsakingos už nacionalinę pinigų ir valiutos kursų politiką, toms iš jų, kurios artimoje ateityje įsives eurą ir, vykdydamos įsipareigojimus dėl ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo, dalyvaus valiutos kursų mechanizme (VKM II), *de facto* jau dabar taikomi valiutos kursų ir pinigų politikos apribojimai. Euro zonoje įvykus finansų ir vėliau ekonominei krizei paaiškėjo, kad esama didelių su fiskalinės politikos automatinių stabilizatorių ir diskrecinių fiskalinės politikos priemonių veikimu nacionaliniu lygmeniu susijusių apribojimų, net tose valstybėse narėse, kuriose nedidelis valstybės skolos lygis, o viešieji finansai atrodo patikimi. Taip susiformavo prociklinis fiskalinės politikos modelis, dėl kurio nukenčia viešųjų finansų ir ypač viešųjų investicijų kokybė. Iš įvykių sekos taip pat matyti, kad gali būti pernelyg pasikliaunama, kad ekonomikos sunkmečiu bendra pinigų politika užtikrins stabilizavimą. Tai rodo, kad tokiems sukrėtimams atlaikyti būtina sukurti bendrą Sąjungos lygmens priemonę, siekiant išvengti didėjančių makroekonominių veiklos rezultatų skirtumų tarp euro zonos valstybių narių ir valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančių euro zonai nepriklausančių valstybių narių, kurie kelia pavojų ekonominei ir socialinei sanglaudai.

Šio pasiūlyto reglamento tikslo valstybės narės pačios negali deramai pasiekti, todėl dėl veiksmo masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, kaip numatyta ES sutarties 5 straipsnyje.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymo tikslas – remti viešąsias investicijas, siekiant stiprinti sanglaudą didelį asimetrinį sukrėtimą patiriančiose valstybėse narėse. Juo nustatoma supaprastinta finansinės paramos paskolomis ir palūkanų subsidijomis teikimo sistema. Šia priemone papildomos kitos Sąjungos priemonės, kuriomis finansuojamos darbo vietos, augimas ir investicijos, nacionalinė fiskalinė politika ir finansinė parama, skiriama siekiant įveikti krizę, kaip antai EFSM ir ESM.

Taikydama sprendimų priėmimo procedūrą Komisija gali veiksmingai ir sparčiai mobilizuoti ir skirti paramą, jeigu tenkinami aiškiai apibrėžti tinkamumo ir aktyvavimo kriterijai ir kriterijus, pagal kurį nustatoma, ar viešąsias investicijas derėtų remti.

Kita vertus, pasiūlyme numatomos tik būtinos priemonės, kad būtų pasiektas tikslas atlaikyti didelį asimetrinį sukrėtimą, remiant viešąsias investicijas. Parama pagal siūlomą priemonę teikiama, jei tenkinami griežti tinkamumo kriterijai, grindžiami reikalavimu laikytis Sąjungos fiskalinės ir makroekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų, ir aiškiai apibrėžti paramos aktyvavimo kriterijai, grindžiami dvigubu užimtumo rodikliu. Be to, paramą gaunanti valstybė narė privalo panaudoti gautą paramą tinkamoms finansuoti viešosioms investicijoms remti, atsižvelgiant į Bendrųjų nuostatų reglamento politikos tikslus. Numatomas kontrolės ir taisomasis mechanizmas. Paskolų ir palūkanų subsidijų suma nustatoma pagal formulę, kuria atsižvelgiama į didžiausią tinkamų finansuoti ir galimų remti viešųjų investicijų lygį ir asimetrinio sukrėtimo mastą. Be to, siekiant užtikrinti, kad teisę gauti paramą paskolomis pagal šią priemonę įgytų kuo daugiau valstybių narių, nustatoma viršutinė riba, priklausanti nuo likusių turimų ES biudžeto lėšų. Palūkanų subsidijomis padengiamos valstybių narių patiriamos palūkanų išlaidos, susijusios su pagal šią priemonę gautomis paskolomis. Galiausiai, siekiant padidinti viešųjų investicijų ir pagal šią sistemą galimos skirti paramos poveikį, numatoma valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybės gerinimo procedūra.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis aktas yra reglamentas, nes juo sukuriama nauja prie makroekonominio stabilizavimo prisidedanti priemonė ir jis turi būti privalomas visais ir tiesiogiai taikytinas visose valstybėse narėse.

### **3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siūlomas mechanizmas buvo vertinamas daugiausia remiantis vidaus ekspertų žiniomis. Siekiant įvertinti stabilizavimo priemonės arba draudimo mechanizmo veikimą, vykdytas modeliavimas naudojant ankstesnius duomenis (1985–2017 m.). Toks principas atitinka šia tema išleistoje literatūroje išdėstytus standartus (Carnot *et al.*, 2017 m.; Arnold *et al.*, 2018 m.; Claveres ir Stráský, 2018 m.). Ir stabilizavimo priemonės, ir draudimo mechanizmo poveikis stabilizavimui vertinamas taikant makroekonominį modelį (Komisijos sukurtą QUEST, kuris dažnai taikomas vertinant politikos reformų poveikį). Rezultatai atitinka TVF atlikto panašaus vertinimo rezultatus (Arnold *et al.*, 2018 m.). Apskritai buvo tinkamai atsižvelgta į svarbią politinę ir ekonominę literatūrą apie stabilizavimo priemonės pagrindimą. Taip pat buvo atsižvelgta į Sąjungos lygmeniu vykstančias diskusijas.



- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlymas grindžiamas poveikio vertinimu. 2018 m. balandžio 27 d. Reglamentavimo patikros valdyba paskelbė teigiamą nuomonę su išlygomis šiuo klausimu. *[reikia įtraukti nuorodą į RPV nuomonę]* Į Reglamentavimo patikros valdybos iškeltus klausimus atsakyta peržiūrėtame Komisijos tarnybų darbiname dokumente dėl poveikio vertinimo *[reikia įtraukti nuorodą į RPV nuomonę]*. Išsamiau aprašytos pagrindinės politikos galimybės ir sąsajos su kitomis priemonėmis, taip pat finansavimo sudėtis ir sąlygos. Dabar išsamiau pristatoma išvada dėl tinkamiausios galimybės. Komisijos tarnybų darbiname dokumente dėl poveikio vertinimo yra specialus priedas, kuriame išsamiau paaiškinami po Reglamentavimo patikros valdybos nuomonės padaryti pakeitimai.

Be 1 politikos galimybės, *status quo*, poveikio vertinime išnagrinėtos dar trys stabilizavimo priemonės politikos galimybės:

2 politikos galimybė atitinka į viešąsias investicijas sutelktą skolinimosi ir skolinimo sistemą. Europos Sąjunga, kaip pagrindinė tarpininkė, teiktų paskolas ir ribotas dotacijas didelį sukrėtimą patyrusioms valstybėms narėms, kad jos išlaikytų viešojo investavimo veiklą. Tai iš esmės atitinka Komisijos pasiūlymą dėl Europos investicijų stabilizavimo priemonės.

3 politikos galimybė yra draudimo mechanizmas. Fonde būtų kaupiami reguliarūs įnašai, visų pirma, įnešami įprastomis ir geromis ekonominėmis sąlygomis, arba nuosavi ištekliai. Didelį sukrėtimą patyrusi valstybė narė galėtų pasinaudoti parama išmokomis (dotacijomis). Siekiant užtikrinti patikimą ir nepertraukiamą veiklą tikriausiai reikės ribotų skolinimosi pajėgumų.

4 politikos galimybė yra atskiras euro zonos biudžetas. Bendras biudžetas būtų skirtas pirmiausia ne ekonomikai stabilizuoti, o Europos viešosioms gėrybėms tiekti. Vis dėlto ES lygmens makroekonominį stabilizavimą automatinėmis stabilizavimo priemonėmis padėtų užtikrinti ciklinių pajamų (pvz., iš įmonių pajamų mokesčio) ir anticiklinių išlaidų (pvz., nedarbo išmokų) sistema. Be to, galima numatyti savo nuožiūra taikyti tam tikrus elementus, kuriais būtų galima dar labiau sustiprinti poveikį stabilizavimui.

Europos investicijų stabilizavimo priemonė (2 galimybė) padėtų įgyvendinti sanglaudos tikslą, nes didelį asimetrinį sukrėtimą patyrusiai valstybei narei būtų siūloma finansinė parama. Tokia parama būtų siekiama remti viešąsias investicijas į prioritetinius sektorius ir ji būtų teikiama, jei tenkinamos ekonominės aktyvavimo ir tinkamumo finansuoti sąlygos. Teikiant paramą būtų veiksmingai didinama svarbiausių viešųjų investicijų apsauga ir taip išlaikomas tinkamas būsimam ekonomikos augimui būtinas išlaidų lygis. Taikant tokią sistemą būtų sulaukta rezultatų, visiškai priešingų ankstesnei krizei kai kuriose šalyse, kur viešosios investicijos buvo gerokai sumažintos. Šios galimybės poveikis makroekonominiam stabilizavimui ribotas, nes parama teikiama kaip paskola. Didelį sukrėtimą patyrusi atitinkama valstybė narė vis tiek turėtų ieškoti kompromiso tarp veiklos rėmimo deficitiniu biudžetu ir valstybės skolos didėjimo kontroliavimo. Vis dėlto kompromisas nebūtų toks didelis, nes valstybė narė turėtų galimybę naudotis pigesniu nei rinkoje finansavimu. Be to, faktas, kad ES skiria finansavimą, gali būti stiprus signalas ir paskata rinkos dalyviams neiškristi iš rinkos ir išvengti visapusiško finansinio koregavimo programos. Ši galimybė suderinama su reikalavimu, kad lėšų pervedimas nebūtų nuolatinis, nes pagal savo pobūdį paskolos yra laikina parama ir valstybės narės teisiškai privalo ją grąžinti. Ši sąlyga itin svarbi. Kol kas suinteresuotosios šalys vis dar laikosi skirtingų nuomonių dėl stabilizavimo priemonės būtinumo ir formos ir ypač nuogaustauja, ar bus išlaikytas tarpvalstybinis neutralumas. Todėl bent jau artimoje ateityje 2 galimybė atrodo lengviau politiškai įgyvendinama.

Pasirinkus draudimo mechanizmą (3 galimybę) didelį asimetrinį sukrėtimą patyrusiai valstybei narei būtų mokamos nemenkos išmokos, jeigu ji atitiktų ekonomines paramos aktyvavimo ir tinkamumo finansuoti sąlygas. Dėl tokių „draudimo“ išmokų gerokai sumažėtų tikimybė, kad artimoje ateityje atitinkamoms valstybėms narėms reikėtų ieškoti kompromiso tarp veiklos rėmimo ir skolos bei deficito didėjimo kontroliavimo. Todėl, susiklosčius nepalankioms aplinkybėms, tomis išmokomis būtų papildomos nacionalinės automatinės stabilizavimo priemonės. Tai padėtų viso ciklo metu vykdyti sklandesnę ir labiau anticiklinę fiskalinę politiką, o tai būtų naudinga ir nacionalinių viešųjų finansų kokybei ir padėtų išvengti staigaus augimo ir greito nuosmukio viešųjų investicijų srityje. Priklausomai nuo parametru, ta galimybė galėtų padaryti didelį poveikį paklausos stabilizavimui, net jeigu įnašų suma būtų ribota. Tačiau 3 galimybę gana sunku suderinti su tarpvalstybinio neutralumo tikslu, nes kai kurios valstybės narės galėtų gauti išmokų dažniau ar daugiau nei kitos, pavyzdžiui, dėl to, kad jų ekonomikai būdingi nepastovesni ciklai. Įgyvendinti šalių neutralumo tikslą galėtų padėti kai kurios sisteminės savybės, kaip antai didesni įnašai, kai padėtis palanki (taip užtikrinant, kad nepastovios ekonomikos šalys mokėtų didesnius įnašus, o rezervai būtų sudaromi sparčiau), ir tam tikras reitingavimas pagal ankstesnius rezultatus (kai įnašai priklauso nuo ankstesnio panaudojimo). Tačiau kol kas suinteresuotosios šalys šią galimybę vertina nevienareikšmiškai: kai kurių nuomone, ji susijusi su pernelyg didele rizika ir nėra proporcingas atsakas į sprendžiamas problemas.

Euro zonos biudžetas (4 galimybė) padėtų stabilizuoti didelius sukrėtimus, automatiškai išlyginant biudžeto įplaukų ir (arba) išlaidų svyravimus ciklo metu. Tokio mechanizmo veiksmingumą lemtų biudžeto sudėties priklausymas nuo ciklo ir jo dydis. 4 galimybės poveikis būtų kiek didesnis nei stabilizavimo priemonės, nes visas biudžetas suponuoja, kad kompetencija paskirstyti pajamas ir išlaidas būtų perkelta iš nacionalinio į europinį lygį, kaip ir dabartinio ES biudžeto atveju. Tad formuojant tokį biudžetą reikėtų didelės politinės valios ir konsensuso. Norint įvertinti šios galimybės turinį ir padidinti jos politinį priimtinumą reikėtų toliau mąstyti ir diskutuoti.

Derėtų pažymėti, kad įvairios politikos galimybės nėra nesuderinamos ir gali būti sujungtos. Šiame etape tinkamiausia galimybė yra Europos investicijų stabilizavimo priemonė (2 galimybė). Ji būtų svarbi įgyvendinant poveikio vertinimo ataskaitos 4 skirsnyje nustatytus tikslus. Todėl Komisija įtraukė ją į savo pasiūlymą. Draudimo mechanizmas (3 galimybė) gali būti ypač veiksmingas užtikrinant stabilizavimą ir, jei sukurtas tinkamai, gali būti suderinamas su šalių neutralumo reikalavimu, bet norint įvertinti jo perspektyvumą ir padidinti jo politinį priimtinumą reikia toliau mąstyti ir diskutuoti. Draudimo mechanizmu būtų gerokai patobulinta EPS struktūra, tad jis būtų itin vertingas. Nors šiame etape Komisija neteikia oficialaus pasiūlymo, draudimo mechanizmą reikėtų vertinti kaip pasiūlymų dėl stabilizavimo priemonės rinkinio dalį, kuria papildoma 2 galimybė. Toks rinkinys sudarytų nuoseklią esminio stabilizavimo taisyklių visumą. 4 galimybė gali padėti užtikrinti stabilizavimą, bet tai labai priklauso nuo biudžeto dydžio ir sudėties, o norint įvertinti jos turinį ir padidinti jos politinį priimtinumą reikia toliau mąstyti ir diskutuoti.

Investicijų stabilizavimo sistemos (2 galimybės) ir draudimo mechanizmo (3 galimybės) poveikis būtų pirmiausia makroekonominio pobūdžio, kaip aptariama pirmiau. Be to, pasirinkus 2 galimybę (investicijų stabilizavimo priemonę) būtų gerinama viešųjų finansų sudėtis, apsaugant viešojo investavimo veiklą. Taip iš dalies aprėpiamas įgūdžių išlaikymo ir (arba) tobulinimo aspektas, tad ši galimybė turi šiek tiek socialinės naudos. 3 galimybės (draudimo mechanizmo) poveikis aplinkai ir socialinis poveikis būtų tik netiesioginis ir sunkiai įvertinamas. 4 galimybės (euro zonos biudžeto) poveikis aplinkai ir socialinis poveikis

tikriausiai būtų teigiamas, bet galimybė nėra apibrėžta pakankamai išsamiai, kad ją būtų galima nuodugniai įvertinti.

#### **4. POVEIKIS BIUDŽETUI**

Pasiūlymas galėtų turėti poveikį biudžetui. Paskolos, kurias Komisija galėtų teikti valstybėms narėms pagal siūlomą priemonę, priklausytų nuo fiksuotos 30 mlrd. EUR viršutinės ribos. Apskritai paskolos yra ES biudžeto neapibrėžtieji įsipareigojimai, jeigu valstybė narė nevykdytų įsipareigojimų grąžinti pagal šią sistemą suteiktą paskolą.

Palūkanų subsidijos būtų finansuojamos iš Stabilizavimo paramos fondo, kaupiamo iš metinių nacionalinių įnašų, apskaičiuojamų pagal kiekvienos euro zonos valstybės narės nacionaliniam centriniam bankui tenkančia Eurosistemos pinigų politikos pajamų dalimi. Tas pats lyginamasis rodiklis būtų taikomas valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančioms euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms. Iš esmės tokie nacionaliniai įnašai būtų išorės asignuotosios įplaukos ir neturėtų poveikio ES biudžetui.

#### **5. KITI ELEMENTAI**

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pagal šį aktą ataskaitų teikimas ir taikymo peržiūra numatyti kas penkerius metus. Šiuo tikslu Komisija turėtų pateikti vertinimo ataskaitą, kurioje, be kita ko, vertinamas reglamento veiksmingumas ir indėlis į sanglaudos Sąjungoje stiprinimą euro zonos valstybių narių vykdoma ekonomine politika, į Sąjungos augimo ir darbo vietų strategijos įgyvendinimą ir į viešąsias investicijas pagal šį aktą skiriamą paramą gaunančiose euro zonos valstybėse narėse. Ataskaitoje taip pat turi būti nagrinėjama, ar makroekonominio stabilizavimo tikslais tikslinga kurti draudimo mechanizmą. Jei tikslinga, ataskaita teikiama kartu su siūlomais šio akto pakeitimais. Ataskaitą gaus Europos Parlamentas, Taryba ir Eurogrupė.

Vertinimas bus atliekamas remiantis 2016 m. balandžio 13 d. tarpinstitucinio susitarimo<sup>8</sup> 22 ir 23 dalimis, kur visos trys institucijos sutaria, jog galiojančių teisės aktų ir politikos vertinimas turėtų būti pagrindas atlikti tolesnių veiksmų galimybių poveikio vertinimą. Pagal programos rodiklius (tikslus) bus vertinamas programos poveikis vietoje ir atliekama išsami analizė, kiek programą galima laikyti svarbia, veiksminga ir efektyvia, kiek papildomos naudos ji duoda Europos Sąjungai ir kiek ji suderinama su kitų sričių ES politika. Bus vertinama ir ankstesnė patirtis, įgyta nustatant trūkumus ir problemas arba galimybes toliau tobulinti veiksmus arba jų rezultatus ir padėti kuo labiau padidinti jų naudojimą ir (arba) poveikį.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomo reglamento **I dalyje** (1 ir 2 straipsniai) numatoma pagal peržiūrėto Finansinio reglamento [220] straipsnį sukurti Europos investicijų stabilizavimo priemonę (EISP) kaip finansinės paramos priemonę didelį asimetrinį sukrėtimą patiriančių valstybių narių viešosioms investicijoms remti siekiant stiprinti sanglaudą. Be to, nurodoma, kokia forma būtų teikiama tokia finansinė parama, t. y. paskolomis ir palūkanų subsidijomis. Be to, šioje dalyje pabrėžiama, kad reglamentas turėtų būti taikomas euro zonos valstybėms narėms ir valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančioms euro zonai nepriklausančioms

---

<sup>8</sup> 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros OL L 123, 2016 5 12, p. 1–14.

valstybėms narėms. Šioje dalyje taip pat pateikiamos svarbiausios visame akte vartojamos apibrėžtys.

Siūlomo reglamento **II dalyje** (3–5 straipsniai) nustatyti kriterijai, kuriuos valstybė narė turėtų tenkinti, kad galėtų gauti EISP paramą. Reikėtų išskirti du kriterijų rinkinius.

Pirma, siūlomame akte nustatyti tinkamumo finansuoti kriterijai, grindžiami reikalavimu, kad būtų laikomasi Sąjungos fiskalinės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų, nurodytų SESV 126 straipsnio 8 dalyje ir 126 straipsnio 11 dalyje ir Reglamente (ES) Nr. 1466/97, ir makroekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų, nurodytų Reglamente (ES) Nr. 1176/2011. Taip pat turėtų būti nustatyta, kad tais atvejais, kai euro zonos valstybėms narėms taikoma makroekonominio koregavimo programa, joms nėra teikiama parama pagal šią sistemą, tačiau visi viešųjų investicijų finansavimo poreikiai tenkinami pagal programą. Tokia pat sistema numatoma ir į siūlomo akto taikymo sritį patenkančioms euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, kurios gauna mokėjimų balanso paramą. Galiausiai, jeigu valstybės narės sutiktų sudaryti tarpvyriausybinių susitarimą dėl palūkanų subsidijų finansavimo, vienas tinkamumo kriterijų turėtų būti metinių įnašų mokėjimas ir tik jį tenkinanti valstybė narė turėtų galimybę gauti pagal šią sistemą skiriamą palūkanų subsidiją.

Antra, reikėtų nustatyti aktyvavimo kriterijus, kad EISP parama būtų aktyvuojama laiku ir veiksmingai. Sprendimas dėl paramos aktyvavimo turėtų būti priimamas remiantis dvigubu nedarbo rodikliu, grindžiamu ir nacionaliniu nedarbo lygiu, palyginti su ankstesnių laikotarpių vidurkiu, ir nedarbo lygio pasikeitimu, palyginti su tam tikra ribine verte per pastaruosius metus. Pirma, pasirinkti aktyvavimo kriterijus, grindžiamus nedarbo lygiais, svarstoma dėl kelių priežasčių. Nedarbo lygis yra puikus verslo ciklo rodiklis. Be to, dėl sukrėtimų poveikio viešiesiems finansams neretai sulėtėja augimo ciklas ir tas poveikis faktiškai daugiau ar mažiau atitinka nedarbo ciklą. Be to, dėl sulėtėjimo, sietino su nedarbo lygio taikymu, šia priemone siekiamo stabilizavimo tikslo nauda nesumažėtų, nes iš pradžių valstybės narės turėtų pasinaudoti savo automatinėmis stabilizavimo priemonėmis ir politika. Antra, taikant dvigubą aktyvavimo rodiklį būtų patikimiau užtikrinama, kad suinteresuotoji valstybė narė iš tiesų patiria didelį asimetrinį sukrėtimą, kuris yra laikinas ir kuris siejamas tik su ta šalimi. Taikant dvigubą aktyvavimo rodiklį, paramą būtų galima skirti ir tuomet, kai ekonominė padėtis gerokai pablogėja. Dvigubas rodiklis būtų taikomas susiklosčius situacijomis, kai didėja nedarbo lygis.

Šioje dalyje taip pat nustatoma valstybių narių prievolė pagal siūlomą reglamentą gautą paramą investuoti į tinkamas finansuoti viešąsias investicijas, t. y. bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą, kurį užtikrina centrinė vyriausybė remdama Bendrųjų nuostatų reglamente įtvirtintus politikos tikslus, ir socialines investicijas (švietimo ir mokymo srityje), ir apskritai išlaikyti viešųjų investicijų lygį, palyginti su vidutinėmis viešosiomis investicijomis per pastaruosius penkerius metus. Atlikdama antrojo elemento vertinimą Komisija turėtų turėti tam tikrą diskreciją, kad atsižvelgtų į atvejus, kai viešųjų investicijų plėtra valstybėje narėje nėra tvari. Siekiant išvengti netinkamų finansuoti išlaidų ir Sąjungos atsakomybės už netinkamas finansuoti paskolas, reikėtų numatyti taisomąjį mechanizmą. Tai atrodo būtina norint apsaugoti Sąjungos finansinius interesus. Jeigu valstybė narė nesilaikytų šio kriterijaus, Komisija turėtų turėti galimybę prašyti gražinti visą paskolą arba jos dalį, o ją gražinus nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė negali gauti palūkanų subsidijos. Tokios kontrolės rezultatai taip pat turėtų būti skelbiami viešai.

Siūlomo reglamento **III dalyje** (6–8 straipsniai) numatoma spartaus EISP paramos suteikimo procedūra. Gavusi prašymą Komisija turėtų patikrinti, ar tenkinami tinkamumo finansuoti ir aktyvavimo kriterijai, ir priimti sprendimą dėl paramos paskola sąlygų. Reikėtų nustatyti

tokius elementus, kaip paramos suma, vidutinis gražinimo terminas, kaina ir suteikimo laikotarpis. Paramą gaunanti valstybė narė taip pat turėtų turėti teisę gauti palūkanų subsidiją, kai gražina paskolą arba kai reikia mokėti palūkanas. Be to, šioje siūlomo akto dalyje taip pat nustatoma, kaip skiriama EISP parama.

Siūlomo reglamento **IV dalyje** (7–10 straipsniai) pirmiausia nustatomas priemonei skiriamas finansinis paketas. Kalbant apie paskolas, Komisija turėtų turėti galimybę sudaryti sutartis dėl skolinimosi finansų rinkose, kad toliau skolintų tokias pajamas atitinkamai valstybei narėi. Pasiskolintos sumos negali viršyti fiksuotos 30 mlrd. EUR viršutinės ribos. Palūkanų subsidijos turėtų būti naudojamos siekiant padengti palūkanų išlaidas, kurias patiria paskolą gavusios valstybės narės. Tai paskolai finansuoti Komisija turėtų turėti galimybę naudotis Stabilizavimo paramos fondu. Šioje dalyje taip pat nustatomos formulės, kurias Komisija turėtų naudoti nustatydamą EISP lėšomis finansuojamos paskolos ir palūkanų subsidijos sumas.

Kalbant apie šios priemonės dalį, susijusią su paskola, reikėtų daryti skirtumą tarp formulės, pagal kurią nustatomas didžiausias tinkamų finansuoti ir galimų remti viešųjų investicijų lygis ( $I_S$ ), ir formulės, pagal kurią apskaičiuojama paramos paskola suma ( $S$ ). Abi formulės tarpusavyje susijusios. Didžiausias pagal EISP tinkamų finansuoti ir galimų remti viešųjų investicijų lygis ( $I_S$ ) turėtų būti nustatomas automatiškai pagal formulę, grindžiamą tinkamų finansuoti viešųjų investicijų ir BVP santykiu ES per pastaruosius penkerius metus prieš valstybei narėi kreipiantis dėl paramos ir atitinkamos valstybės narės BVP per tą patį laikotarpį. Didžiausia paramos suma taip pat priklauso nuo turimų lėšų, t. y. reglamente nustatytos fiksuotos viršutinės ribos. Didžiausia paramos paskola suma taip pat turėtų būti automatiškai nustatoma pagal formulę, kuria atsižvelgiama į didžiausią tinkamų finansuoti ir galimų remti viešųjų investicijų lygį ir asimetrinio sukrėtimo mastą. Paskola taip pat turėtų priklausyti nuo sukrėtimo masto. Paskolos sumą būtų galima padidinti iki didžiausio tinkamų finansuoti viešųjų investicijų lygio ( $I_S$ ), jeigu asimetrinis sukrėtimas būtų ypač didelis. Šiuo tikslu patikimas rodiklis būtų ketvirtinio nacionalinio nedarbo lygio padidėjimas. Galiausiai parama paskolomis neturėtų viršyti 30 proc. turimų lėšų, likusių iki viršutinės ribos, nustatytos siekiant kalibruoti paskolas pagal turimas ES biudžeto lėšas, kad kuo daugiau valstybių narių galėtų įgyti teisę gauti pagal šią priemonę skiriamą paramą.

Palūkanų subsidijos suma turėtų būti automatiškai nustatoma kaip fiksuota pagal šią priemonę paskolą gavusios valstybės narės patiriamų palūkanų išlaidų procentinė dalis.

Galviausiai šioje siūlomo reglamento dalyje taip pat numatomas galimas Europos stabilumo mechanizmo (ESM) arba jo teisių perėmėjo lėšų panaudojimas, jeigu ateityje pastarasis autonomiškai nuspręstų taip pat teikti finansinę paramą viešosioms investicijoms remti makroekonominio stabilizavimo tikslais. Tam Komisija turėtų stengtis užtikrinti, kad tokia parama būtų skiriama sąlygomis, atitinkančiomis nustatytąsias siūlomame reglamente. Reikėtų numatyti galimybę įgalioti Komisiją priimti deleguotuosius aktus, kuriais siūlomas reglamentas papildomas keitimosi informacija apie įvairius paskolos elementus nuostatomis ir taisyklėmis, kuriomis nustatomas ESM paramos ir pagal šią priemonę skiriamos paramos sumų, apskaičiuotų pagal paskolų ir palūkanų subsidijų formules, papildomumas.

Siūlomo reglamento **V dalyje** (11–16 straipsniai) įtvirtintos procedūrinės taisyklės dėl pagal šią priemonę skiriamos paramos išmokėjimo ir įgyvendinimo. Konkrečiau kalbant, ji susijusi su paskolų išmokėjimu, skolinimosi ir skolinimo operacijomis, išlaidomis ir administravimu. Galiausiai numatomos kontrolės taisyklės.

Siūlomo reglamento **VI dalyje** (17–19 straipsniai) numatomas Stabilizavimo paramos fondo (toliau – fondas) įsteigimas ir jo lėšų naudojimas. Fondas kaupiamas iš valstybių narių įnašų pagal tarpvyriausybinių susitarimą, kuriame nustatomas jų apskaičiavimo metodas ir su jų

pervedimu susijusios taisyklės. Euro zonos valstybių narių nacionaliniai įnašai turėtų būti apskaičiuojami kaip jų nacionaliniams centriniams bankams skiriamų pinigų politikos pajamų procentinė dalis. Kad Komisija apskaičiuotų įnašus, ne vėliau kaip iki kiekvienų metų balandžio 30 d. ECB turėtų jai pranešti apie kiekvienam nacionaliniam centriniam bankui tenkančią pinigų politikos pajamų sumą. Į siūlomo akto taikymo sritį patenkančių euro zonai nepriklausančių valstybių narių nacionaliniai įnašai turėtų būti apskaičiuojami pagal Eurosistemos pinigų politikos pajamas. Turėtų būti taikomas specialus koeficientas. Jeigu toks tarpvyriausybinių susitarimų būtų sudarytas, valstybės narės galėtų gauti palūkanų subsidiją tik tuomet, jei yra sumokėjusios savo metinius įnašus.

Fondas turėtų būti naudojamas tik palūkanų subsidijai išmokėti. Tokia subsidija išmokama tik tuomet, jei fonde yra lėšų, todėl reikėtų sukurti mokėjimų atidėjimo sistemą, kuri būtų taikoma tais atvejais, kai lėšų nepakanka. Komisija turėtų administruoti fondą remdamasi prudence saugaus investavimo strategija.

Siūlomo akto **VII dalyje** (20 straipsnis) numatoma, kad Komisija atlieka valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybės vertinimą. Tokį vertinimą reikėtų numatyti kaip papildomąją priemonę siekiant padidinti viešųjų investicijų ir EISP paramos poveikį. Siūlomo reglamento priede pateikiama išsami metodika, grindžiama naujausia TVF ir EBPO praktika.

Siūlomo reglamento **VIII dalyje** (21–23 straipsniai) numatomos naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais, ataskaitų teikimo, siūlomo reglamento peržiūros ir įsigaliojimo taisyklės. Kalbant apie reguliarių ataskaitų teikimą, gavusi patikimų duomenų Komisija turėtų, *inter alia*, įvertinti, ar tikslinga makroekonominio stabilizavimo tikslais sukurti draudimo mechanizmą ir ar reikėtų į tinkamų finansuoti viešųjų investicijų apibrėžtį įtraukti socialines investicijas į švietimą ir mokymą.

## Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS****dėl Europos investicijų stabilizavimo priemonės sukūrimo**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos centrinio banko nuomonę<sup>9</sup>,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę<sup>10</sup>,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę<sup>11</sup>,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) pagal Sutartis svarbūs tikslai yra ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimas ir ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) kūrimas;
- (2) stiprinant ekonominę sanglaudą tarp valstybių narių, kurių valiuta yra euro, būtų galima prisidėti prie pinigų sąjungos stabilumo ir darnios visos Sąjungos plėtros;
- (3) valstybės narės turėtų vykdyti ir koordinuoti savo ekonominę politiką taip, kad būtų pasiektas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo tikslas;
- (4) pasaulyje ir euro zonoje įvykus precedento neturinčiai finansų krizei ir nusmukus ekonomikai paaiškėjo, kad euro zonoje nacionaliniu lygmeniu turimų priemonių, kaip antai bendros pinigų politikos, fiskalinės politikos automatinių stabilizatorių ir diskrecinių fiskalinės politikos priemonių, nepakanka dideliems asimetriniams sukrėtimams atlaikyti;
- (5) kad būtų sudarytos palankesnės makroekonominio koregavimo sąlygos ir būtų galima atlaikyti didelius asimetrinius sukrėtimus esant dabartinei institucinei sandarai, valstybės narės, kurių valiuta yra euro, ir kitos valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančios valstybės narės turi labiau pasikliauti likusiomis ekonominės politikos priemonėmis, kaip antai fiskalinės politikos automatiniiais stabilizatoriais ir kitomis diskrecinėmis fiskalinėmis priemonėmis, dėl kurių koregavimas apskritai tampa sudėtingesnis. Krizės įvykių seka euro zonoje taip pat rodo, kad siekiant sunkiomis makroekonominėmis sąlygomis užtikrinti makroekonominį stabilizavimą labai pasikliaunama bendra pinigų politika;

---

<sup>9</sup> OL C , , p. .

<sup>10</sup> OL C , , p. .

<sup>11</sup> OL C , , p. .

- (6) dėl finansų krizės susiformavo prociklinis fiskalinės politikos modelis, dėl kurio nukenčia viešųjų finansų ir ypač viešųjų investicijų kokybė. Savo ruožtu tas trūkumas prisidėjo prie paplitusių valstybių narių makroekonominių veiklos rezultatų skirtumų, keliančių pavojų sanglaudai;
- (7) todėl reikia papildomų priemonių, kad ateityje būtų galima išvengti, kad dėl didelių asimetrinių sukrėtimų pagilėtų ar išplistų krizės ir sumažėtų sanglauda;
- (8) visų pirma, siekiant padėti valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, geriau reaguoti į sparčiai kintančias ekonomines aplinkybes ir stabilizuoti ekonomiką apsaugant viešąsias investicijas nuo didelių asimetrinių sukrėtimų, reikėtų sukurti Europos investicijų stabilizavimo priemonę (EISP);
- (9) EISP turėtų būti naudinga ne tik valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, bet ir kitoms valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančioms valstybėms narėms;
- (10) EISP turėtų būti Sąjungos priemonė, kuria papildoma nacionalinė fiskalinė politika. Derėtų priminti, kad ir ekonomikai palankiu laikotarpiu valstybės narės turėtų laikytis patikimos fiskalinės politikos ir kaupti fiskalinius rezervus;
- (11) Sąjungos lygmeniu nacionalinių reformų prioritetai nustatomi ir jų įgyvendinimo stebėseną vykdoma per Europos ekonominės politikos koordinavimo semestrą. Valstybės narės parengia nacionalines daugiametes investavimo strategijas, kaip įgyvendins tuos reformų prioritetus. Tos strategijos turėtų būti teikiamos kartu su metinėmis nacionalinėmis reformų programomis, kuriose išdėstomi koordinuojami prioritetinių investicijų projektai, kuriems skiriamas nacionalinio ir (arba) Sąjungos lygmens finansavimas. Jos taip pat turėtų būti naudojamos siekiant nuosekliai naudoti Sąjungos finansavimą ir užtikrinti kuo didesnę papildomą naudą, kurią galėtų duoti finansinė parama, visų pirma, teikiama pagal programas, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, EISP ir tam tikrais atvejais „InvestEU“ lėšomis;
- (12) Europos stabilumo mechanizmas (ESM) arba jo teisių perėmėjas galėtų teikti EISP paramą papildančią paramą;
- (13) EISP parama turėtų būti skiriama, jeigu viena ar kelios valstybės narės, kurių valiuta yra euro, arba kitos valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančios valstybės narės patiria didelį asimetrinį sukrėtimą. Tokiose valstybėse narėse su verslo ciklo svyravimais glaudžiai susiję nedarbo lygio pokyčiai. Smarkiai padidėję nacionaliniai nedarbo lygiai, viršijantys ilgalaikius vidurkius, yra aiškus didelio sukrėtimo konkrečioje valstybėje narėje rodiklis. Asimetriniai sukrėtimai daro gerokai didesnę poveikį vienai ar kelioms valstybėms narėms nei vidutiniškai visoms valstybėms narėms;
- (14) taigi sprendimas dėl EISP paramos aktyvavimo turėtų būti priimamas remiantis dvigubu aktyvavimo rodikliu, grindžiamu ir nacionaliniu nedarbo lygiu, palyginti su ankstesnių laikotarpių vidurkiu, ir nedarbo lygio pasikeitimu, palyginti su tam tikra ribine verte;
- (15) kad EISP paramos prašanti valstybė narė neprarastų paskatų laikytis prudencinės biudžeto politikos, ji turėtų tenkinti griežtus tinkamumo kriterijus, grindžiamus Sąjungos fiskalinės ir ekonominės priežiūros srities sprendimų ir rekomendacijų laikymusi dvejus metus iki prašymo teikti EISP paramą pateikimo;



- (16) valstybės narės, kurių valiuta yra euro, kurios gauna ESM, Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės (EFSM) arba Tarptautinio valiutos fondo (TVF) paramą ir kurioms taikoma makroekonominio koregavimo programa, nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013<sup>12</sup> 7 straipsnio 2 dalyje, neturėtų gauti EISP paramos, nes jų finansavimo poreikiai, įskaitant ir poreikius išlaikyti viešųjų investicijų lygį, tenkinami jau teikiama finansine parama;
- (17) valstybės narės, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata ir kurios gauna mokėjimų balanso paramą, nurodyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 332/2002<sup>13</sup> 3 straipsnio 2 dalies a punkte, neturėtų gauti EISP paramos, nes jų finansavimo poreikiai, įskaitant ir paramą viešosioms investicijoms, tenkinami jau teikiama vidutinės trukmės finansine parama;
- (18) EISP parama atitinkamoms valstybėms narėms turėtų būti skiriama paskolomis. Ta priemone būtų užtikrinamas jų finansavimas, kad jos galėtų tęsti viešąsias investicijas;
- (19) be paskolų, kaip specialios rūšies finansinė parama pagal Finansinio reglamento 220 straipsnį atitinkamoms valstybėms narėms turėtų būti skiriamos palūkanų subsidijos, kuriomis padengiamos su gautomis paskolomis susijusios palūkanų išlaidos. Tokios palūkanų subsidijos papildytų paramą paskolomis asimetrinį sukurtimą patiriančioms valstybėms narėms, kurios susiduria su griežtomis finansavimo sąlygomis finansų rinkose;
- (20) siekiant sparčiai suteikti EISP paramą, kompetencija skirti paskolas, jeigu tenkinami tinkamumo finansuoti ir paramos aktyvavimo kriterijai, ir priimti sprendimą dėl palūkanų subsidijų skyrimo turėtų būti suteikta Komisijai;
- (21) valstybės narės turėtų investuoti iš EISP gautą paramą į tinkamas finansuoti viešąsias investicijas ir apskritai išlaikyti viešųjų investicijų lygį, palyginti su vidutiniu viešųjų investicijų lygiu per pastaruosius penkerius metus, kad būtų pasiektas šiame reglamente nustatytas tikslas. Tuo atžvilgiu tikimasi, kad valstybės narės pirmiausia turėtų siekti išlaikyti tinkamą finansuoti investicijų į programas, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis;
- (22) tam Komisija turėtų įvertinti, ar atitinkama valstybė narė laikosi tų sąlygų. Jeigu sąlygų nesilaikoma, atitinkama valstybė narė turėtų gražinti visą paskolą arba jos dalį ir neturėtų turėti teisės gauti palūkanų subsidiją;
- (23) didžiausias valstybės narės tinkamą finansuoti ir galimų remti naudojant EISP paskolą viešųjų investicijų lygis turėtų būti nustatomas automatiškai pagal formulę, grindžiamą tinkamą finansuoti viešųjų investicijų ir bendrojo vidaus produkto (BVP) santykiu Sąjungoje per pastaruosius penkerius metus prieš tai valstybei narei kreipiantis dėl paskolos ir jos BVP per tą patį laikotarpį. Didžiausias tinkamą finansuoti viešųjų investicijų lygis taip pat turėtų būti didinamas iki fiksuotos Sąjungos biudžeto viršutinės ribos, taikant daugiklį ( $\alpha$ ). Tas daugiklis nustatomas taip, kad atsižvelgiant į neseniai įvykusią krizę visą EISP paramą būtų buvę galima skirti atitinkamoms valstybėms narėms, jeigu mechanizmas jau būtų buvęs įdiegtas;

<sup>12</sup> 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

<sup>13</sup> 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę paramą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

- (24) EISP paskolos suma taip pat turėtų būti automatiškai nustatoma pagal formulę, kuria atsižvelgiama į didžiausią tinkamų finansuoti ir galimų remti pagal EISP viešųjų investicijų lygį ir asimetrinio sukrėtimo mastą. Pagal tą formulę nustatoma parama taip pat reikėtų didinti pagal sukrėtimo mastą, taikant daugiklį ( $\beta$ ). Tas daugiklis nustatomas taip, kad patyrus sukrėtimą, dėl kurio nedarbo lygis padidėja daugiau kaip 2,5 procentinio punkto, atitinkamai valstybei narei būtų skiriama didžiausia parama. EISP paskolą būtų galima didinti iki didžiausio tinkamų finansuoti viešųjų investicijų lygio, jeigu asimetrinis sukrėtimas yra ypač didelis, kaip matyti iš kitų valstybės narės padėties rodiklių, susijusių su ekonomikos ciklu (pvz., per tyrimus nustatyto pasitikėjimo lygio), ir nuodugnesnės makroekonominės padėties analizės (atliekamos, visų pirma, sudarant makroekonominės prognozes ir vykdant Europos semestro procedūrą). Siekiant užtikrinti, kad EISP paramą galėtų gauti kuo daugiau valstybių narių, valstybei narei suteikiama paskola neturėtų viršyti 30 proc. turimų lėšų, likusių iki viršutinės ribos, nustatytos siekiant kalibruoti EISP lėšomis finansuojamas paskolas, atsižvelgiant į turimas Sąjungos biudžeto lėšas;
- (25) EISP palūkanų subsidijų suma turėtų būti nustatoma kaip valstybės narės, gavusios paskolą pagal EISP priemonę, patiriamų palūkanų išlaidų procentinė dalis;
- (26) palūkanų subsidijoms finansuoti reikėtų įsteigti stabilizavimo paramos fondą. Stabilizavimo paramos fondas turėtų būti kaupiamas iš valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ir kitų valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančių valstybių narių nacionalinių įnašų;
- (27) tiek nacionalinių įnašų į Stabilizavimo paramos fondą nustatymas, tiek jų pervedimas turėtų būti reglamentuojami tarpvyriausybiniu susitarimu, kurį sudaro valstybės narės, kurių valiuta yra euro, ir kitos valiutos kursų mechanizme (VKM II) dalyvaujančios valstybės narės. Tame susitarime turėtų būti nustatyta, kad visų valstybių narių nacionaliniai įnašai apskaičiuojami remiantis tų valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionaliniams centriniams bankams tenkančia Eurosistemos pinigų politikos pajamų dalimi. Turėtų būti numatytas specialus VKM II dalyvaujančių valstybių narių nacionaliniams įnašams nustatyti taikomas koeficientas. Komisija turėtų padėti valstybėms narėms apskaičiuoti tuos įnašus. Tam Europos Centrinis Bankas (ECB) turėtų pranešti Komisijai, kokią pinigų politikos pajamų sumą Eurosistemos nacionaliniai centriniai bankai turi teisę gauti;
- (28) įsigaliojus tam tarpvyriausybiniam susitarimui, palūkanų subsidija atitinkamai valstybei narei turėtų būti išmokama tik tuomet, jei ji pervedė savo metinį įnašą į Stabilizavimo paramos fondą. Palūkanų subsidijos turėtų būti išmokamos tik tuomet, jei pakanka Stabilizavimo paramos fondo lėšų. Jeigu tam tikrai valstybei narei skirta palūkanų subsidija viršija 30 proc. Stabilizavimo paramos fondo lėšų, turimų tuo metu, kai sueina mokėjimo terminas, palūkanų subsidijos mokėjimas iš Stabilizavimo paramos fondo atidedamas;
- (29) Komisija turėtų atsakyti už saugų ir prudenčinį Stabilizavimo paramos fondo turto valdymą;
- (30) siekiant padidinti viešųjų investicijų ir galimos EISP paramos poveikį, reikėtų užtikrinti ir tam tikrais atvejais gerinti valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Komisija turėtų reguliariai atlikti ataskaitos formos vertinimą, kuriame prireikus teiktų valstybėms narėms rekomendacijas, kaip gerinti jų viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Valstybė narė galėtų prašyti Komisijos techninės paramos. Komisija galėtų vykdyti technines misijas;

- (31) siekiant nustatyti ESM arba jo teisių perėmėjo panaudojimo kartu su Komisija teikiant finansinę paramą viešosioms investicijoms, taisyklės, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti teisės aktus dėl keitimosi svarbia informacija apie EISP paskolas, ESM panaudojimo poveikį apskaičiuojant EISP paramos sumą ir palūkanų subsidijos skyrimą valstybei narei iš Stabilizavimo paramos fondo su ESM finansine parama susijusioms išlaidoms padengti. Komisijai taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma procentinė dalis palūkanų subsidijos apskaičiavimo formulėje, išsamios Stabilizavimo paramos fondo administravimo taisyklės ir bendrieji jo investavimo strategijos principai ir kriterijai. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais<sup>14</sup>. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (32) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 ir 23 punktais, reikia atlikti šio reglamento vertinimą siekiant, visų pirma, įvertinti jo veiksmingumą ir jo indėlį į ekonominės politikos vykdymą valstybėse narėse ir Sąjungos darbo vietų ir augimo strategijos įgyvendinimą ir nustatyti, kokių pokyčių gali tecti imtis, kad būtų sukurtas makroekonominį stabilizavimą užtikrinantis draudimo mechanizmas. Tai bus daroma remiantis informacija, surinkta pagal konkrečius stebėsenos reikalavimus, vengiant pernelyg griežto reglamentavimo ir administracinės naštos, ypač valstybėse narėse. Tam tikrais atvejais tie reikalavimai gali apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis vertinamas reglamento poveikis vietoje;
- (33) EISP turėtų būti vertinama kaip pirmasis žingsnis į savanoriško draudimo mechanizmo sukūrimą ateityje, siekiant užtikrinti makroekonominį stabilizavimą. Šiuo metu EISP lėšos būtų skiriamos kaip paskolos ir palūkanų subsidijos. Kartu neatmetama galimybė, kad ateityje teikiant finansinę paramą valstybių narių, kurių valiuta yra euro ir kuriose susiklostė nepalankios ekonominės sąlygos, viešosioms investicijoms remti bus naudojamas ir ESM arba jo teisių perėmėjo lėšos. Be to, siekiant ateityje sukurti galingą makroekonominio stabilizavimo priemonę, apsaugančią nuo asimetrinių sukrėtimų, būtų galima sukurti neprivalomą iš savanoriškų valstybių narių įmokų kaupiamą draudimo mechanizmą, kuris būtų pajėgus skolintis lėšų;
- (34) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939 Sąjungos finansiniai interesai turi būti ginami proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, jei reikia, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atveju, darančių poveikį Sąjungos

<sup>14</sup> OL L 231, 2016 5 12, p. 1.

finansiniams interesams. Pagal Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos atvejus, kenkiančius Sąjungos finansiniams interesams, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšų, turi visapusiškai bendradarbiaudamas siekti apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams (EAR);

- (35) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir įgyvendinimo teikiant dotacijas, vykdant viešuosius pirkimus, teikiant apdovanojimus, taip pat netiesioginio įgyvendinimo tvarka ir numatomos finansų pareigūnų atsakomybės patikros. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat apima Sąjungos biudžeto apsaugą tais atvejais, kai esama visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, nes teisinės valstybės principo taikymas yra būtina patikimo finansų valdymo ir veiksmingo Sąjungos finansavimo sąlyga;
- (36) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. sukurti Europos investicijų stabilizavimo priemonę siekiant atlaikyti didelius asimetrinius sukrėtimus, dėl kurių kyla pavojus ekonominei ir socialinei sanglaudai, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl EPS struktūros, t. y. dėl to, kad pinigų politika vykdoma centralizuotai, o fiskalinė politika – nacionaliniu lygmeniu, o dėl reikalingų veiksmų masto tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

## **I DALIS**

### **ĮVADINĖS NUOSTATOS**

#### *1 straipsnis*

#### **Dalykas ir taikymo sritis**

1. Šiuo reglamentu sukuriama Europos investicijų stabilizavimo priemonė (EISP).
2. Pagal EISP finansinė parama paskolomis ir palūkanų subsidijomis teikiama didelį asimetrinį sukrėtimą patiriančios valstybės narės viešosioms investicijoms.
3. EISP parama teikiama valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, ir kitoms valstybėms narėms, kurios dalyvauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 1 dalyje nurodytame valiutų kurso mechanizme.

## 2 straipsnis

### Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) susitarimas – valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ir kitų valstybių narių, kurios dalyvauja valiutų kurso mechanizme (VKM II), tarpvyriausybiniis susitarimas, kuriuo nustatomas jų finansinių įnašų į Stabilizavimo paramos fondą apskaičiavimas ir pervedimas;
- 2) viešosios investicijos – valdžios sektoriaus bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013<sup>15</sup> A priede;
- 3) tinkamos finansuoti viešosios investicijos – a) viešosios investicijos, kuriomis remiami politikos tikslai, apibrėžti [XX] Reglamente (ES) Nr. [XX] [*įterpti nuorodą į naują Bendrųjų nuostatų reglamentą*]<sup>16</sup>, ir b) visos Reglamento (ES) Nr. 549/2013 A priede apibrėžtos švietimo ir mokymo sričių išlaidos, kurių neapima a punktas;
- 4) EISP parama – Sąjungos finansinė parama, kaip apibrėžta Finansinio reglamento [220] straipsnyje, teikiama paskolomis ir palūkanų subsidijomis pagal EISP, remiant tinkamas finansuoti viešąsias investicijas;
- 5) viešųjų investicijų valdymo sistemos ir praktika – valstybių narių viešųjų investicijų planavimo, paskirstymo ir įgyvendinimo vidaus procesai;
- 5) Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija – tikslai ir bendri uždaviniai, kuriais vadovaujasi valstybės narės ir Sąjunga, išdėstyti 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos priimtose išvadose kaip I priedas (Nauja Europos darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategija, ES pagrindiniai tikslai), 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184<sup>17</sup> dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių ir Tarybos sprendime (ES) 2016/1838<sup>18</sup>, taip pat bet kurie šių tikslų ir bendrų uždavinių patikslinimai.

## II DALIS

### KRITERIJAI

## 3 straipsnis

### Tinkamumo finansuoti kriterijai

1. Valstybė narė gali gauti EISP paramą, jeigu jai netaikomi:
  - a) Tarybos sprendimas, kuriuo nustatyta, kad per dvejus metus iki prašymo suteikti EISP paramą nebuvo imtasi veiksmingų priemonių perviršiniam deficitui ištaisyti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 8 dalį arba 126 straipsnio 11 dalį;

<sup>15</sup> 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje, OL L 174, 2013 6 26, p. 1.

<sup>16</sup> [*Įterpti teisingą nuorodą į naują Bendrųjų nuostatų reglamento redakciją*]

<sup>17</sup> OL L 192, 2015 7 18, p. 27.

<sup>18</sup> OL L 280, 2016 10 18, p. 30.

- b) Tarybos sprendimas pagal Tarybos reglamento (ES) Nr. 1466/97<sup>19</sup> 6 straipsnio 2 dalį arba 10 straipsnį, kuriame nustatyta, kad per dvejus metus iki prašymo suteikti EISP paramą nebuvo imtasi veiksmingų priemonių siekiant ištaisyti nustatytą didelį nuokrypį;
- c) dvi viena po kitos Tarybos priimtos rekomendacijos, pateiktos per tą pačią disbalanso procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011<sup>20</sup> 8 straipsnio 3 dalį, dėl to, kad atitinkama valstybė narė per dvejus metus iki prašymo suteikti EISP paramą pateikė nepakankamą taisomųjų veiksmų planą;
- d) du vienas po kito einantys Tarybos sprendimai, priimti per tą pačią disbalanso procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011 10 straipsnio 4 dalį, nustačius, kad atitinkama valstybė narė per dvejus metus iki prašymo suteikti EISP paramą nesiėmė rekomenduotų taisomųjų veiksmų;
- e) Tarybos sprendimas, kuriuo pagal Reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnio 2 dalį patvirtinama makroekonominio koregavimo programa;
- f) Tarybos sprendimas, kuriuo pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 332/2002<sup>21</sup> 3 straipsnio 2 dalies a punktą įgyvendinama vidutinės trukmės finansinės paramos priemonė.
2. Įsigaliojus susitarimui, valstybė narė gali gauti palūkanų subsidiją tik tuo atveju, jei ji laikosi pagal susitarimą prisiimtų įsipareigojimų.

#### *4 straipsnis*

#### **Aktyvavimo kriterijai**

1. Laikoma, kad valstybė narė patiria didelį asimetrinį sukretimą, jei vienu metu tenkinami šie aktyvavimo kriterijai:
- a) ketvirčio nacionalinis nedarbo lygis viršijo vidutinį nedarbo lygį atitinkamoje valstybėje narėje 60 ketvirčių prieš ketvirtį, kurį pateikiamas prašymas;
- b) ketvirčio nacionalinis nedarbo lygis padidėjo daugiau nei vienu procentiniu punktu, palyginti su nedarbo lygiu, nustatytu tą patį praėjusių metų ketvirtį.
2. 1 dalies tikslais nedarbo lygis nustatomas remiantis Reglamentu (EB) Nr. 577/98<sup>22</sup>.
- Visų pirma jame nurodytas visų amžiaus grupių gyventojų nedarbo lygis, išreikštas aktyvių gyventojų procentine dalimi.
3. Šio straipsnio 1 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies c punkto tikslais naudojamas nacionalinis ketvirčio nedarbo lygis koreguojamas atsižvelgiant į sezoniskumą.

<sup>19</sup> 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo, OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

<sup>20</sup> 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

<sup>21</sup> Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002, OL L 53/1, 2002 2 23, p. 1.

<sup>22</sup> 1998 m. kovo 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 577/98 dėl darbo jėgos atrankinio tyrimo organizavimo Bendrijoje, OL L 77, 1998 3 14, p. 3.

## *5 straipsnis*

### **Remiamos investicijos**

1. EISP paramą gaunanti valstybė narė tais metais, kai gauna EISP paskolą, imasi šių veiksmų:

- a) investuoja į tinkamas finansuoti viešąsias investicijas sumą, atitinkančią bent jau EISP paskolos sumą,
- b) išlaiko tą patį viešųjų investicijų lygį, kaip pastarųjų penkerių metų vidutinis viešųjų investicijų lygis.

Tačiau Komisija, priimdama sprendimą pagal 6 straipsnio 2 dalį, gali daryti išvadą, kad toks viešųjų investicijų lygis yra netvarus, ir tokiu atveju ji nustato, kokį viešųjų investicijų lygį reikia išlaikyti.

2. Praėjus metams nuo EISP paskolos išmokėjimo, Komisija išnagrinėja, ar atitinkama valstybė narė laikėsi 1 dalyje nurodytų kriterijų. Visų pirma, Komisija taip pat patikrina, kaip atitinkama valstybė narė išlaikė tinkamas finansuoti viešąsias investicijas į programas, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis.

Jei Komisija, išklausiusi atitinkamą valstybę narę, padaro išvadą, kad 1 dalyje nurodytų sąlygų nesilaikoma, ji priima sprendimą:

- a) prašyti anksčiau grąžinti visą EISP paskolą arba jos dalį ir
- b) kad EISP paskolą grąžinusi atitinkama valstybė narė neturi teisės gauti palūkanų subsidijos.

Komisija nedelsdama priima savo sprendimą ir paskelbia jį viešai.

## **III DALIS**

### **EISP PARAMOS TEIKIMO TVARKA IR FORMA**

## *6 straipsnis*

### **EISP paramos teikimo tvarka**

1. Jei valstybė narė tenkina 3 straipsnyje nurodytus tinkamumo finansuoti kriterijus ir patiria 4 straipsnyje nurodytą didelį asimetrinį sukrėtimą, ji gali kartą per metus prašyti Komisijos suteikti EISP paramą. Valstybė narė nurodo savo paramos poreikius.

Komisija įvertina ir atsako į prašymus ta tvarka, kuria juos gauna. Ji imasi veiksmų nedelsdama.

2. Komisija priima sprendimą dėl EISP paramos sąlygų. Sprendime nurodoma suma, vidutinis grąžinimo terminas, kainų nustatymo formulė, EISP paskolos teikimo laikotarpis ir palūkanų subsidijos suma, taip pat kitos išsamios taisyklės, kurių reikia paramai įgyvendinti. Priimdama sprendimą dėl EISP paramos sąlygų, Komisija atsižvelgia į sumą, kuri laikoma tvaria, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. XX (toliau – Finansinis reglamentas) [210 straipsnio 3 dalyje], likusią iki mokėjimų asignavimams taikomos nuosavų išteklių viršutinės ribos.

**IV DALIS**  
**EISP PARAMOS SUMA**

*7 straipsnis*

**Didžiausia galima paskolų suma**

Paskolų, kurios valstybėms narėms gali būti suteiktos pagal šį reglamentą, bendra mokėtina pagrindinė suma negali viršyti 30 mlrd. EUR.

*8 straipsnis*

**EISP paskolos suma**

1. Nedarant poveikio 3 daliai, EISP paskolos suma  $S$  nustatoma pagal šią formulę:

$$S = \beta \times I_S \times (\text{Nedarbo lygio padidėjimas}_{VN} - \text{ribinis lygis}) \\ \text{jeigu } S \leq I_S$$

Šioje formulėje vartojamos tokios sąvokos:

- a)  $\beta$  yra 0,66;
- b)  $I_S$  – 2 dalyje nurodytas didžiausias tinkamų finansuoti viešųjų investicijų, kurias EISP gali remti valstybėje narėje, lygis;
- c) *Nedarbo lygio padidėjimas*<sub>VN</sub> – 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto ketvirčio nacionalinio nedarbo lygio padidėjimas procentiniais punktais;
- d) ribinis lygis – 4 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta riba, išreikšta procentiniais punktais.

Tačiau Komisija gali padidinti EISP paskolos sumą  $S$  iki  $I_S$ , jeigu atitinkama valstybė narė patyrė ypač didelį asimetrinį sukrėtimą.

2. Didžiausias tinkamų finansuoti viešųjų investicijų, kurias EISP gali remti valstybėje narėje, lygis  $I_S$  nustatomas pagal šią formulę:

$$I_S = \alpha \times \frac{\text{Vidutinės viešosios investicijos}_{ES}}{BVP_{ES}} \times BVP_{VN}$$

Šioje formulėje vartojamos tokios sąvokos:

- a)  $\alpha$  yra 11,5;
- b)  $\frac{\text{Vidutinės viešosios investicijos}_{ES}}{BVP_{ES}}$  – tinkamų finansuoti viešųjų investicijų ir BVP santykis Sąjungoje dabartinėmis kainomis ir vidutiniškai per penkerius visus metus prieš pateikiant prašymą dėl EISP paramos pagal 6 straipsnio 1 dalį;
- c)  $BVP_{VN}$  – atitinkamos valstybės narės BVP dabartinėmis kainomis ir vidutiniškai per penkerius visus metus prieš pateikiant prašymą dėl paramos pagal 6 straipsnio 1 dalį;



3. EISP paskola neviršija 30 proc. visos 7 straipsnyje nurodytos turimos sumos, atėmus bendrą negrąžintų pagal EISP suteiktų paskolų sumą.

#### *9 straipsnis*

#### **EISP palūkanų subsidijų suma**

1. Palūkanų subsidija padeda padengti valstybės narės patirtas EISP paskolos palūkanų išlaidas. EISP palūkanų subsidijos (PS) suma nustatoma pagal šią formulę:

$$PS = 100 \text{ proc. } \textit{palūkanų išlaidų}_{VN}$$

Šios nuostatos tikslais palūkanų išlaidos – palūkanų suma, pagrįsta kainodaros formule, nustatyta 6 straipsnio 2 dalyje nurodytame Komisijos sprendime, atsižvelgiant į bet koki refinansavimą pagal 12 straipsnio 4 dalį;

2. Laikantis 21 straipsnyje nustatytos tvarkos Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas iš dalies keičiamas nustatant 1 dalyje nurodytą procentinę dalį, jeigu tai atrodo būtina siekiant įgyvendinti susitarimą arba galiausiai atidėti mokėjimus pagal 18 straipsnio 2 dalį.

#### *10 straipsnis*

#### **Finansinė ESM arba jo teisių perėmėjo parama**

1. Jei ESM arba jo teisių perėmėjas teikia finansinę paramą valstybėms narėms, kad paremtų tinkamas finansuoti viešąsias investicijas pagal šio reglamento nuostatas ir sąlygas, laikantis 21 straipsnyje nustatytos tvarkos Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant:

a) papildyti šį reglamentą, patikslinant keitimąsi informacija, susijusia su 6 straipsnio 2 dalyje nurodytais elementais, tarp Komisijos ir ESM arba jo teisių perėmėjo;

b) papildyti šį reglamentą, nustatant ESM arba jo teisių perėmėjo finansinės paramos ir pagal 8 ir 9 straipsnius apskaičiuotos EISP paramos sumų tarpusavio papildomumo taisykles;

c) iš dalies keisti arba papildyti 9 ir 18 straipsnius, kad Stabilizavimo paramos fondas valstybėms narėms galėtų suteikti palūkanų subsidiją palūkanų išlaidoms, susijusioms su finansine parama, kurią valstybėms narėms suteikė ESM arba jo teisių perėmėjas, siekdami paremti tinkamas finansuoti viešąsias investicijas, padengti.

### **V DALIS**

### **IŠMOKĖJIMO IR ĮGYVENDINIMO TVARKA**

#### I antraštinė dalis

#### Paskolos

### *11 straipsnis*

#### **Paskolos išmokėjimas**

1. EISP paskola iš esmės išmokama vienu mokėjimu.

### *12 straipsnis*

#### **Skolinimosi ir skolinimo operacijos**

1. Skolinimosi ir skolinimo operacijos atliekamos eurais.
2. Komisijai priėmus sprendimą pagal 6 straipsnio 2 dalį, Komisijai suteikiami įgaliojimai skolintis kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų pačiu tinkamiausiu laiku tarp planuojamų išmokų, kad finansavimo sąnaudos būtų optimalios ir kad būtų išsaugota jos, kaip emitento, reputacija rinkose. Gautos, tačiau dar neišmokėtos lėšos visada laikomos tam tikslui skirtoje grynųjų pinigų ar vertybinių popierių sąskaitoje, tvarkomose pagal nebiudžetinėms operacijoms taikomas taisykles, ir gali būti naudojamos vieninteliu tikslui – teikti finansinę paramą valstybėms narėms pagal šią priemonę.
3. Kai valstybė narė gauna EISP paskolą, kuriai gali būti taikoma išankstinio paskolos grąžinimo sąlyga, ir ji ta galimybe nutaria pasinaudoti, Komisija imasi reikalingų priemonių.
4. Valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva ir kai atsižvelgiant į aplinkybes galima sumažinti EISP paskolos palūkanų normą, Komisija gali refinansuoti visas iš pradžių pasiskolintas lėšas ar jų dalį arba pakeisti atitinkamas finansines sąlygas.

### *13 straipsnis*

#### **Išlaidos**

Nedarant poveikio 9 straipsniui, Sąjungos išlaidas, patirtas susitariant dėl kiekvienos operacijos ir ją vykdančios, padengia EISP paskolą gaunanti valstybė narė.

### *14 straipsnis*

#### **Paskolų administravimas**

1. Komisija kartu su ECB nustato būtiną paskolų administravimo tvarką.
2. Gautai EISP paramai valdyti atitinkama valstybė narė atidaro specialią sąskaitą savo nacionaliniame centriname banke. Be to, iki atitinkamo mokėjimo termino likus keturiolikai TARGET2 sistemos darbo dienų, atitinkama valstybė narė į ECB sąskaitą perveda pagrindinę paskolos sumą ir mokėtinas EISP paskolos palūkanas.

II antraštinė dalis

Palūkanų subsidija

### *15 straipsnis*

#### **Palūkanų subsidijos išmokėjimas**

Nepažeidžiant 5 straipsnio 2 dalies ir 16 straipsnio nuostatų, palūkanų subsidija išmokama atitinkamai valstybei narei tuo momentu, kai valstybė narė grąžina EISP paskolą arba mokėtinas palūkanas.

### III antraštinė dalis

#### Patikrinimai

##### *16 straipsnis*

#### **Patikrinimai ir auditas**

1. Nepažeidžiant Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 27 straipsnio, Europos Audito Rūmai turi teisę savo nuožiūra atitinkamoje valstybėje narėje atlikti bet kokius su EISP paramos valdymu susijusius finansinius patikrinimus arba auditą.
2. Komisija, įskaitant Europos kovos su sukčiavimu tarnybą, visų pirma turi teisę savo nuožiūra siųsti savo pareigūnus arba tinkamai įgaliotus atstovus, kad jie atitinkamoje valstybėje narėje atliktų bet kokius su EISP parama susijusius techninius ar finansinius patikrinimus arba auditą.
3. Asmenų ar subjektų, tarp jų ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgaliotų asmenų ar subjektų, atliktais Sąjungos įnašo naudojimo auditais grindžiamas bendras užtikrinimas pagal Finansinio reglamento [127] straipsnį.

### VI DALIS

#### **STABILIZAVIMO PARAMOS FONDAS**

##### *17 straipsnis*

#### **Stabilizavimo paramos fondo sudarymas**

1. Įsteigiamas Stabilizavimo paramos fondas.
2. Stabilizavimo paramos fondas kaupiamas iš:
  - a) valstybių narių įnašų pagal susitarimą;
  - b) investicijų į Stabilizavimo paramos fondą grąžos;
  - c) valstybių narių grąžinamų palūkanų subsidijų pagal 5 straipsnio 2 dalies b punktą.
3. Stabilizavimo paramos fondo pajamos, kaip numatyta 2 dalies a punkte, yra išorės asignuotosios pajamos, o pajamos, kaip numatyta 2 dalies c punkte, yra vidaus asignuotosios pajamos pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 4 dalį].
4. Siekiant apskaičiuoti 2 dalies a punkte nurodytus įnašus, ECB ne vėliau kaip kiekvienų konkrečių metų balandžio 30 d. nurodo Komisijai pagal Protokolo Nr. 4 dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 32 straipsnį Eurosistemos nacionaliniams centriniams bankams skirtų pinigų politikos pajamų sumą.

## 18 straipsnis

### Stabilizavimo paramos fondo naudojimas

1. Stabilizavimo paramos fondo lėšos gali būti naudojamos tik 9 straipsnyje nurodytoms palūkanų subsidijoms išmokėti valstybėms narėms.
2. Palūkanų subsidija neturi viršyti 30 proc. Stabilizavimo paramos fonde turimų lėšų tuo momentu, kai reikia atlikti tokį mokėjimą atitinkamai valstybei narei. Kiti mokėjimai atidedami. Visi nauji įnašai į Stabilizavimo paramos fondą, nurodyti 17 straipsnio 2 dalyje, visų pirma naudojami atidėtiems mokėjimams atitinkamoms valstybėms narėms įvykdyti. Jeigu atidėtas daugiau nei vienas mokėjimas, tokių mokėjimų vykdymo eilės tvarka nustatoma pagal atidėjimo trukmę, pradedant nuo ilgiausiai atidėto mokėjimo.

## 19 straipsnis

### Stabilizavimo paramos fondo administravimas

1. Komisija tiesiogiai administruoja Stabilizavimo paramos fondą pagal šį reglamentą ir 3 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus.
2. Komisija laikosi prudencinio ir saugaus investavimo strategijos, kuri numatyta 3 dalyje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose, laikydamosi patikimo finansų valdymo principo ir atitinkamų prudencinių taisyklių, ir investuoja Stabilizavimo paramos fonde laikomas sumas į pinigų ir pinigų ekvivalentų rinkos priemones, skolos ir su kreditu susijusius vertybinius popierius, kaip antai terminuotuosius indėlius, obligacijas, vekselius, įsipareigojimus arba turtu užtikrintus vertybinius popierius, įskaitant kintamųjų palūkanų arba nulinės atkarpos vertybinius popierius, taip pat indeksuotuosius vertybinius popierius. Investicijos turi būti pakankamai diversifikuotos sektoriniu, geografiniu ir proporciniu požiūriu. Šių investicijų grąža tenka Stabilizavimo paramos fondui.
3. Laikantis 21 straipsnyje nustatytos tvarkos Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant išsamias Stabilizavimo paramos fondo administravimo taisykles ir jo investavimo strategijos bendruosius principus ir kriterijus.

## VII DALIS

### VIEŠŪJŲ INVESTICIJŲ VALDYMO SISTEMŲ IR PRAKTIKOS KOKYBĖ

## 20 straipsnis

### Viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybė

1. Siekdamas padidinti viešųjų investicijų ir galimos EISP paramos poveikį, valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų pasiekta ir išlaikyta aukšta viešųjų investicijų valdymo sistemos ir praktikos kokybė.
2. Ne vėliau kaip [DATA per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo], o paskui kas penkerius metus Komisija tikrina valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Komisija parengia ataskaitą, kurioje pateikiamas kokybinis įvertinimas ir

rodiklių rinkiniu paremtas įvertinimas balais ir, jei reikia, rekomendacijos, kaip gerinti viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Ši ataskaita skelbiama viešai.

3. Priede nustatyta valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybės vertinimo metodika. Komisija reguliariai vertina naudojamų metodų ir kriterijų tinkamumą ir prireikus juos koreguoja arba keičia. Metodų ir kriterijų pakeitimus Komisija paskelbia viešai.

4. Laikantis 21 straipsnyje nustatytos tvarkos Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas iš dalies keičiamas arba papildomas atnaujinant 3 dalyje nurodytus metodus ir kriterijus.

## VIII DALIS

### BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

#### *21 straipsnis*

#### **Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 10 straipsnyje, 19 straipsnio 3 dalyje ir 20 straipsnio 5 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [DATA / *šio reglamento įsigaliojimo datos*].

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 10 straipsnyje, 19 straipsnio 3 dalyje ir 20 straipsnio 5 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 10 straipsnį, 19 straipsnio 3 dalį ir 20 straipsnio 5 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas trimis mėnesiais.

#### *22 straipsnis*

#### **Ataskaitų teikimas ir peržiūra**

1. 2 priede pateikti rodikliai, kuriais grindžiama reglamento įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant 36 konstatuojamojoje dalyje ir 1 straipsnyje nustatytų tikslų, ataskaita.

2. Siekiant užtikrinti veiksmingą priemonės įgyvendinimo pažangos vertinimą siekiant jos tikslų, Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas II priedas, siekiant peržiūrėti arba papildyti rodiklius, jei manoma, kad tai būtina, ir papildyti šį reglamentą nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo.

3. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Todėl EISP paramos gavėjams nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

4. Vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.

5. EISP tarpinis vertinimas atliekamas, kai turima pakankamai informacijos apie EISP įgyvendinimą. Praėjus ketveriems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo Komisija atlieka galutinį EISP vertinimą.

Atliekant šį vertinimą, be kita ko, vertinami:

a) šio reglamento veiksmingumas;

b) EISP indėlis į valstybių narių ekonominės politikos vykdymą, siekiant stiprinti sanglaudą Sąjungoje;

c) šio reglamento indėlis į Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos įgyvendinimą.

d) savanoriško draudimo mechanizmo, kuriuo siekiama užtikrinti makroekonominį stabilumą, sukūrimo reikalingumas.

Prireikus kartu su vertinimu pateikiamas pasiūlymas iš dalies keisti šį reglamentą.

6. Vertinimo išvadas ir savo pastabas Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Euro grupei, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

### *23 straipsnis*

#### **Įsigaliojimas**

Šis reglamentas įsigalioja [dvidešimtą dieną] po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2 straipsnio 2 dalies b punktas įsigalioja [DATA].

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu*  
*Pirmininkas*

*Tarybos vardu*  
*Pirmininkas*

## **FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA**

### **1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA**

- 1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas
- 1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (programų grupė)
- 1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis
- 1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas
- 1.5. Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

### **2. VALDYMO PRIEMONĖS**

- 2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

### **3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS**

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
  - 3.2.1. *Numatomo poveikio išlaidoms santrauka*
  - 3.2.2. *Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams*
  - 3.2.3. *Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

## FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

### 1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

#### 1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos investicijų stabilizavimo priemonės sukūrimo pasiūlymas

#### 1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (programų grupė)

Ekonominė ir pinigų sąjunga

#### 1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

nauja priemonė

nauja priemonė, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus<sup>23</sup>

esamos priemonės galiojimo pratęsimu

vienos ar daugiau priemonių sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują priemonę

#### 1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

##### 1.4.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Iniciatyva susijusi su 2017 m. gruodžio 6 d. Komisijos komunikatu dėl naujų biudžeto priemonių Sąjungos sistemoje euro zonos stabilumui užtikrinti, įtrauktu į Europos ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo iniciatyvų rinkinį. Visų pirma, ji grindžiama 2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų pranešimu dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo ir 2017 m. gegužės 31 d. Komisijos parengtu Diskusijoms skirtu dokumentu dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities.

Ji bus taikoma euro zonos valstybėms narėms ir VKM II dalyvaujančioms valstybėms narėms, jeigu jos tenkins reglamente nustatytus tinkamumo finansuoti ir paramos aktyvavimo kriterijus.

Šis reglamentas įsigalios [20-ą dieną po] jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

##### 1.4.2. Pridėtinė Sąjungos dalyvavimo vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „pridėtinė Sąjungos dalyvavimo vertė“ – tai Sąjungos intervencijos vertė, papildanti vertę, kurią antraip užtikrintų pačios valstybės narės.

Priežastys imtis veiksmų Europos lygmeniu (*ex ante*). Valiutos sąjungoje yra keli būdai apsaugoti nuo trikdančių sukrėtimų: lanksčios rinkos, įskaitant veiksmingas finansų rinkas, patikima valdymo politika (įskaitant fiskalinių rezervų kaupimą, kai ekonominės sąlygos yra palankios, kad patyrus sukrėtimą būtų galima jį atlaikyti) ir bendrų krizės situacijų įveikimo priemonių rinkinys. Tačiau, kaip parodė pastaroji

<sup>23</sup>

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.



finansų krizė, net jei ir įdiegtos visos tos priemonės, jų, patyrus didelių sukrėtimų, nepakanka, kad būtų užtikrintas tinkamas ekonomikos stabilizavimas, ypač mažos atviros ekonomikos šalyse. Siekiant įveikti didelius sukrėtimus pernelyg neapkraunant valstybių narių, reikia euro zonos lygmens fiskalinės priemonės. Kaip itin svarbi papildomoji priemonė, stabilizavimo priemonė turėtų būti naudojama vienai arba kelioms valstybėms narėms patyrus didelių sukrėtimų, kai pasiekiamos kitų mechanizmų ir nacionalinės politikos ribos ir kyla didelė ekonominė rizika ne tik pačiai valstybei narei, bet ir visai zonai. Būtų svarbu užtikrinti, kad dėl tokių sukrėtimų ir didelių nuosmukių nepagilėtų ar neišplistų krizės. Stabilizavimo priemonė padėtų išvengti tokių kritinių situacijų, nes būtų numatyta galimybė teikti paramą valstybėms narėms, kurias ištiko didelė krizė. Tinkamesnė ir labiau anticiklinė nacionalinio lygmens fiskalinė politika taip pat padėtų užtikrinti nuoseklesnę bendrą fiskalinę kryptį ir darytų teigiamą šalutinį poveikį ir kitoms valstybėms narėms. Be to, stabilizavimo priemone valstybės narės būtų remiamos, kai išsisemia nacionaliniu lygmeniu turimos stabilizavimo priemonės, bet prieš kylant finansinės paramos poreikiui, taip galbūt sumažinant koregavimo išlaidas.

Tikėtina pridėtinė vertė Sąjungai (*ex post*). Europos investicijų stabilizavimo priemonė turėtų stabilizuoti tinkamas finansuoti viešąsias investicijas didelių asimetrinių sukrėtimų patiriančiose valstybėse narėse, kai nacionalinių automatinų stabilizavimo priemonių nepakanka, nacionalinė fiskalinė politika susiduria su sudėtingu kompromisu: teikti pirmenybę stabilizavimui ar tvarumui, pinigų politika yra suvaržyta, o fiskalinės politikos koordinavimas yra pasiekęs savo ribas. Remiant viešąsias investicijas pagal šią sistemą būtų galima padėti užkirsti kelią dideliu vidutinės trukmės ir ilgalaikiam augimo sumažėjimui dėl nacionaliniu lygmeniu vykdomo koregavimo, taip pat būtų galima padėti paveiktai valstybei narei, kad jai netektų prašyti finansinės paramos dėl sukrėtimo.

#### 1.4.3. *Panašios patirties išvados*

Stabilizavimo priemonė pirmą kartą siūloma kaip EPS stiprinimo reformų dalis. Iš paskutinės finansų krizės matyti, kad valstybės narės, įskaitant tas, kurių *ex ante* viešieji finansai yra patikimi, yra neapsaugotos nuo didelių asimetrinių sukrėtimų. Dėl tokių sukrėtimų labai pablogėjo jas patyrusių valstybių narių fiskalinė padėtis ir daugeliu atvejų joms teko prašyti finansinės paramos pagal finansinės paramos programas. Tačiau tuo metu, kai prašyta taikyti finansinės paramos programas, ekonominio koregavimo išlaidos jau buvo labai didelės ir vykdytas koregavimas turėjo reikšmingą poveikį jų vidutinės trukmės ir ilgalaikio augimo lygiams. Stabilizavimo priemone būtų siekiama išvengti tokio scenarijaus pasikartojimo kilus krizei ateityje.

#### 1.4.4. *Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Siūlomu reglamentu kuriama EISP yra suderinama su kitomis sanglaudos politikos priemonėmis. Priemone papildomos programos, kurias Sąjunga remia Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, kurios pastaraisiais metais sudarė daugiau nei pusę visų viešųjų investicijų ir svariai prisidėjo prie to, kad ekonomiškai ir socialiai atsiliekantys ES regionai ir šalys sparčiau vystėsi kitus. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad taip pat nustatytas glaudesnis ryšys tarp Europos semestro prioritetų ir programų, kurias Sąjunga remia Europos

regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, Bendrųjų nuostatų reglamente įtvirtinant *ex ante* ir makroekonominės sąlygas. Pagal panašias sąlygas nustatomas ir tinkamumas gauti paramą pagal EISP. Be to, EISP papildo ir kitas ES lygmens priemonės, kurios gali padėti sušvelninti ekonominius sukrėtimus nacionaliniu ar vietos lygmenimis, kaip antai Europos Sąjungos solidarumo fondą, iš kurio finansinė parama teikiama nuo didelio masto nelaimių nukentėjusioms valstybėms narėms (regionams), ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, iš kurio parama teikiama darbo dėl didelių struktūrinių pasaulio prekybos srautų pokyčių arba dėl pasaulio ekonominės ir finansų krizės netekusiems asmenims.

## 1.5. Trukmė ir finansinis poveikis

**trukmė ribota**

galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM.

**trukmė neribota**

Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo [20-os dienos] po reglamento paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Pasiūlymas bus įgyvendinamas tik tuomet, jei paramos prašanti valstybė narė atitiks tinkamumo finansuoti ir paramos aktyvavimo kriterijus. Jis bus taikomas tiek, kiek tenkinama dviguba veiksmų pradžios sąlyga.

## 1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)<sup>24</sup>

**Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos

padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

vykdomųjų įstaigų

**Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

**Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis perduodant:

trečiosioms šalims arba jų paskirtoms įstaigoms;

tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

EIB arba Europos investicijų fondui;

įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

viešosios teisės įstaigoms;

įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė, veikiančioms viešųjų paslaugų srityje, jeigu jos pateikia pakankamų finansinių garantijų;

įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamų finansinių garantijų;

asmenims, kuriems pavestas konkrečių BUSP veiksmų vykdymas pagal ES sutarties V antraštinę dalį, ir kurie nurodyti atitinkamame pagrindiniame teisės akte.

*Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

## 2. VALDYMO PRIEMONĖS

### 2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

*Nurodyti dažnumą ir sąlygas.*

<sup>24</sup>

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Gavusi valstybės narės prašymą Komisija įvertins, ar atitinkama valstybė narė tenkina paramos aktyvavimo ir tinkamumo finansuoti kriterijus, kad įgytų teisę pasinaudoti stabilizavimo priemone. Be to, per metus nuo EISP paskolos išmokėjimo Komisija patikrins, ar atitinkama valstybė narė laikėsi sąlygos, kad paskolos būtų investuojamos į tinkamas finansuoti viešąsias investicijas, ir ar ji išlaikė tokį pat viešųjų investicijų lygį, kaip vidutinis jos viešųjų investicijų lygis per pastaruosius penkerius metus. Tačiau Komisija gali prieiti prie išvados, kad viešųjų investicijų lygis, kurį turėtų išlaikyti valstybė narė, nėra tvarus, ir tokiu atveju nustatyti išlaikytiną viešųjų investicijų lygį.

Siekiant apskaičiuoti įnašus į Stabilizavimo paramos fondą, ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. ECB turi pranešti Komisijai apie euro zonos valstybių narių nacionaliniams centriniams bankams pagal Protokolo Nr. 4 dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 32 straipsnį skirtą pinigų politikos pajamų sumą.

Euro zonai nepriklausančių valstybių narių įnašai į Stabilizavimo paramos fondą apskaičiuojami remiantis tais pačiais lyginamaisiais rodikliais (Eurosistemos pinigų politikos pajamomis), bet taikant specialų apskaičiavimo koeficientą.

Per dvejus metus nuo reglamento įsigaliojimo ir paskui kas penkerius metus Komisija vertins valstybių narių viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Ji rengs ataskaitą, kurioje pateiks kokybinį vertinimą ir skirs tam tikrą balų skaičių pagal rodiklių rinkinį. Prireikus ji taip pat rengs rekomendacijas, kaip gerinti viešųjų investicijų valdymo sistemų ir praktikos kokybę. Komisijos ataskaita bus skelbiama viešai.

Kas penkerius metus Komisija peržiūrės šio reglamento taikymą ir parengs jo taikymo ataskaitą. Ataskaita bus teikiama Europos Parlamentui, Tarybai ir Eurogrupei. Remdamasi ataskaitos rezultatais, jeigu tinkama, kartu su ataskaita Komisija teiks pasiūlymą iš dalies keisti šį reglamentą.

## **2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)**

### *2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Pagal reglamento 16 straipsnį Europos Audito Rūmai turi teisę atitinkamoje valstybėje narėje vykdyti finansinę kontrolę arba atlikti auditus, kurie, jų nuomone, yra būtini siekiant valdyti EISP paramą. Komisija, įskaitant Europos kovos su sukčiavimu tarnybą, turi teisę siųsti savo pareigūnus arba tinkamai įgaliotus atstovus į atitinkamą valstybę narę vykdyti techninės ar finansų kontrolės arba atlikti auditus, kurie, jos nuomone, yra būtini siekiant valdyti EISP paramą.

Dėl sistemos dalies, susijusios su paskolomis, Komisija priims sprendimus dėl paskolos sąlygų (t. y. jos sumos, vidutinio mokėjimo termino, kainų nustatymo formulės, galimybės pasinaudoti paskola laikotarpio trukmės, palūkanų subsidijos sumos ir kitų išsamių paramos įgyvendinimo taisyklių). Sąjungos išlaidas, patiriamas susitariant dėl kiekvienos operacijos ir ją vykdant, padengs EISP paskolą gaunanti valstybė narė. Komisija nustatys būtinas paskolų administravimo Europos Centriniam Banke sąlygas. Atitinkama valstybė narė atsidadys specialią sąskaitą savo nacionaliniame centriniam banke gautos EISP paramos sumai tvarkyti. Ji

pervės pagrindinę EISP paskolos sumą ir su ja susijusias mokėtinas palūkanas į ECB sąskaitą likus keturiolikai TARGET2 darbo dienų iki atitinkamo termino.

Dėl Stabilizavimo paramos fondo administravimo suteikiant palūkanų subsidiją reglamento 19 straipsnyje numatoma, kad Komisija parengs prudenčią saugaus investavimo strategiją remdamasi patikimo finansų valdymo principu ir laikydamasi tinkamų prudenčių taisyklių. Komisija investuos Stabilizavimo paramos fondo lėšas į pinigų ir pinigų ekvivalentų rinkos priemones, skolas ir kredito vertybinius popierius, kaip antai terminuotuosius indėlius, obligacijas, vekselius, įsipareigojimus arba turtu užtikrinamus vertybinius popierius, įskaitant kintamosios arba nulinės atkarpos ir indeksuojamus vertybinius popierius. Investicijos bus proporcingai paskirstomos įvairiuose sektoriuose ir geografiniuose regionuose. Tų investicijų grąža įtraukiama į Stabilizavimo paramos fondą.

Stabilizavimo paramos fondas bus finansuojamas iš valstybių narių įnašų, investuotų Stabilizavimo paramos fondo išteklių grąžos ir valstybių narių grąžinamų paskolų, kaip numatyta reglamento 5 straipsnio 2 dalies b punkte.

**2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)**

Valstybėms narėms suteikiamos EISP paskolos užtikrinamos ES biudžeto garantija ir susijusios su finansine rizika. Didžiausia pagrindinė paskolų suma, kuri gali būti skirta valstybėms narėms pagal šį reglamentą, neviršija 30 mlrd. EUR. ES biudžete numatomi atidėjiniai, būtini su tomis paskolomis susijusiai finansinei rizikai padengti.

Palūkanų subsidijoms skirtam Stabilizavimo paramos fondui ES biudžeto lėšų neskiriama.

**2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)**

Praėjus vieniems metams po paskolos pagal šią priemonę išmokėjimo Komisija patikrina, ar paramą gavusi valstybė narė investavo ją į tinkamas finansuoti viešąsias investicijas ir ar tų investicijų suma bent jau siekia paskolos sumą ir ar išlaikytas toks pat viešųjų investicijų lygis, palyginti su vidutiniu viešųjų investicijų lygiu per pastaruosius penkerius metus, nebent Komisija nuspręstų, kad toks lygis nėra tvarus. Jeigu šis kriterijus netenkinamas, priimamas sprendimas reikalauti grąžinti paskolą (visą arba dalį) anksčiau laiko ir nemokėti palūkanų subsidijos. Šiuo taisomuoju mechanizmu siekiama užtikrinti, kad dėl netinkamų finansuoti investicijų Sąjungos biudžete neatsirastų neapibrėžtųjų įsipareigojimų.

**2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės**

*Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.*

Europos Audito Rūmai turi teisę atitinkamoje valstybėje narėje vykdyti finansinę kontrolę arba atlikti auditus, kurie, jų nuomone, yra būtini siekiant valdyti EISP paramą.

Komisija, įskaitant Europos kovos su sukčiavimu tarnybą, turės teisę siųsti savo pareigūnus arba tinkamai įgaliotus atstovus į atitinkamą valstybę narę vykdyti

techninės ar finansų kontrolės arba atlikti auditų, kurie, jos nuomone, yra būtini siekiant valdyti EISP paramą.

### 3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

#### 3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija ir siūloma nauja biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris 2 Sanglaudos ir vertybių kategorija	DA/NDA <sup>25</sup>	ELPA šalių <sup>26</sup>	šalių kandidačių <sup>27</sup>	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalies b punktą]
		NDA	NE	NE	NE	TAIP

<sup>25</sup> DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

<sup>26</sup> ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija.

<sup>27</sup> Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

### 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

#### 3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

<b>Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija</b>	<...>	2 Sanglaudos ir vertybių kategorija
--	-------	-------------------------------------

			2021 m	2022 m	2023 m	2024 m	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO	
			.	.	.	.						
Veiklos asignavimai (išskaidyti pagal 3.1 punkte išvardytas biudžeto eilutes)	Išsipareigojimai	(1)										
	Mokėjimai	(2)										
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš programos rinkinio lėšų <sup>28</sup>	Išsipareigojimai = Mokėjimai	(3)										
<b>IŠ VISO asignavimų programos rinkiniui</b>	Išsipareigojimai	= 1 + 3										
	Mokėjimai	= 2 + 3										

<b>Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija</b>	7	„Administracinės išlaidos“
--	---	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

<sup>28</sup> Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.



		2021 m	2022 m	2023 m	2024 m	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai		0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	<b>0,858</b>		<b>5,291</b>
Kitos administracinės išlaidos										
<b>IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ</b>	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	<b>0,858</b>		<b>5,291</b>

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m	2022 m	2023 m	2024 m	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
<b>IŠ VISO asignavimų pagal visas daugiametės finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJAS</b>	Įsipareigojimai	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	<b>0,858</b>		<b>5,291</b>
	Mokėjimai	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858		<b>5,291</b>

3.2.2. *Numatomo poveikio administracinio pobūdžio asignavimams santrauka*

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

<b>daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA</b>								
Žmogiškieji ištekliai	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	<b>0,858</b>	<b>5,291</b>
Kitos administracinės išlaidos								
<b>Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma</b>	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	<b>0,858</b>	<b>5,291</b>

<b>Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA</b>								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
<b>Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA</b>								

<b>IŠ VISO</b>	<b>0,715</b>	<b>0,715</b>	<b>0,715</b>	<b>0,715</b>	<b>0,715</b>	<b>0,858</b>	<b>0,858</b>	<b>5,291</b>
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų priemonei valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

<sup>29</sup> Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

### 3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

*Sąmatą surašyti etatų vienetais*

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
<b>• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)</b>							
Komisijos būstinė ir atstovybės	5	5	5	5	5	6	6
Delegacijos							
Moksliniai tyrimai							
<b>• Išorės darbuotojai (etato ekvivalento vienetais: CA, LA, SNE, INT ir JES<sup>30</sup>)</b>							
7 išlaidų kategorija							
Finansuojama pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	- būstinėje						
	- atstovybėse						
Finansuojama iš programos rinkinio lėšų <sup>31</sup>	- būstinėje						
	- atstovybėse						
Moksliniai tyrimai							
Kita (nurodyti)							
<b>IŠ VISO</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>6</b>

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prirėkus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	
Išorės darbuotojai	

<sup>30</sup> CA – sutartininkas („Contract Agent“), AL = vietos darbuotojai („Local Staff“); END = deleguotieji nacionaliniai ekspertai („Seconded National Experts“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

<sup>31</sup> Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

### 3.2.3. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo  
 numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

### 3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

- Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio įplaukoms.  
 Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:  
 nuosaviems ištekliams  
 kitoms pajamoms

Nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms    
 mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto įplaukų eilutė	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis <sup>32</sup>						
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
Straipsnis X reikia nurodyti eilutę							

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Numatytos vidaus asignuotosios įplaukos, susijusios su Stabilizavimo paramos fondo turto valdymu.
---

<sup>32</sup>

Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.